

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

MARJANA FORNAZARIČ

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA SOCIOEKONOMSKEGA STANJA IN RAZVOJNIH
MOŽNOSTI OBČINE RENČE – VOGRSKO**

Ljubljana, september 2011

MARJANA FORNAZARIČ

IZJAVA

Študentka Marjana Fornazarič izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom prof. dr. Irene Ograjenšek, in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 27. september 2011

Podpis: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1 OBČINA, KRAJEVNA SKUPNOST IN REGIJA	2
1.1 OPREDELITEV IN ZNAČILNOSTI OBČINE.....	2
1.2 OPREDELITEV IN ZNAČILNOSTI KRAJEVNE SKUPNOSTI	3
1.3 OPREDELITEV REGIJE.....	4
2 OBČINA RENČE – VOGRSKO, NJENE KRAJEVNE SKUPNOSTI IN GORIŠKA REGIJA	5
2.1 OBČINA RENČE – VOGRSKO	5
2.2 KRAJEVNE SKUPNOSTI OBČINE RENČE – VOGRSKO.....	6
2.2.1 Krajevna skupnost Renče.....	6
2.2.2 Krajevna skupnost Bukovica – Volčja Draga	7
2.2.3 Krajevna skupnost Vogrsko.....	7
2.3 GORIŠKA REGIJA.....	8
3 ANALIZA SOCIOEKONOMSKEGA STANJA OBČINE RENČE – VOGRSKO	10
3.1 UVODNA POJASNILA	10
3.2 DEMOGRAFSKO STANJE	10
3.2.1 Število prebivalcev po naseljih	10
3.2.2 Starostna struktura prebivalstva	11
3.2.3 Rast prebivalstva.....	11
3.3 SOCIALNO STANJE	12
3.3.1 Delovna sila	12
3.3.2 Izobraževanje in izobrazbena struktura občanov	13
3.3.3 Zdravstvo in sociala.....	15
3.4 STANJE V GOSPODARSTVU	16
3.4.1 Poslovni subjekti in nekateri kazalniki poslovanja	16
3.4.2 Kmetijstvo	18
3.4.3 Turizem.....	20
3.4.4 Kultura in društvene dejavnosti	20
3.5 STANJE INFRASTRUKTURE IN OKOLJA.....	21
3.5.1 Področje infrastrukture	21
3.5.2 Področje varstva okolja.....	22
3.6 SWOT ANALIZA SOCIOEKONOMSKEGA STANJA OBČINE RENČE – VOGRSKO.....	23
4 PRIPOROČILA ZA RAZVOJ OBČINE RENČE – VOGRSKO	26
SKLEP.....	28
LITERATURA IN VIRI.....	29

KAZALO TABEL

TABELA 1: PRIMERJAVA VELIKOSTI OBČINE RENČE - VOGRSKO S SOSEDNIMI OBČINAMI	5
TABELA 2: ŠTEVILO PREBIVALCEV OBČINE RENČE – VOGRSKO PO NASELJIH, NA DAN POPISA LETA 2002	10
TABELA 3: IZBRANI KAZALNIKI ZA OBČINO RENČE – VOGRSKO IN SLOVENIJO, POLLETNO ZA LETA 2007 IN 2010 ..	11
TABELA 4: NARAVNO IN SELITVENO GIBANJE PREBIVALSTVA OBČINE RENČE – VOGRSKO IN MO NOVA GORICA, V OBDOBJU 2007 - 2009	12
TABELA 5: DELOVNO AKTIVNO PREBIVALSTVO PO IZOBRAZBI, KONEC LETA 2009(PRERAČUNANO NA ODSOTKE) ..	14
TABELA 6: NEKATERI KAZALNIKI USPEŠNOSTI POSLOVANJA GOSPODARSKIH DRUŽB OBČINE RENČE – VOGRSKO, GORIŠKE REGIJE IN SLOVENIJE, V LETU 2007	16
TABELA 7: DOLŽINA CEST PO KATEGORIJI V OBČINI RENČE – VOGRSKO, LETA 2008	21
TABELA 8: SWOT MATRIKA OBČINE RENČE - VOGRSKO	23

KAZALO SLIK

SLIKA 1: NASELJA IN ZASELKI OBČINE RENČE - VOGRSKO	7
SLIKA 2: RAZMERJE MED DELOVNO AKTIVNI PREBIVALSTVOM, BREZPOSELNIMI OSEBAMI IN NEAKTIVNI PREBIVALSTVOM OBČINE RENČE – VOGRSKO, KONEC LETA 2007	13
SLIKA 3: PREBIVALSTVO OBČINE RENČE – VOGRSKO, STARO 15 LET IN VEČ, PO IZOBRAZBI, POPIS 2002 (PRERAČUNANO NA OBSTOJEČE OBČINE DNE 01.01.2007)	14
SLIKA 4: KMETIJSKA ZEMLJIŠČA V UPORABI LETA 2000, OBČINA RENČE – VOGRSKO	19

UVOD

Občina Renče – Vogrsko je najmlajša občina v Goriški regiji, saj je bila ustanovljena šele marca leta 2006. Tudi po velikosti je občina majhna, a kljub temu nudi vse ustrezno za prijetno okolje ter zdravo in kakovostno življenje svojih občanov. Za študij primera socioekonomske analize občine Renče – Vogrsko sem se odločila zato, ker je to moj rodni kraj in si prizadevam za doseganje najboljšega za njen razvoj.

Namen diplomske naloge je analizirati socioekonomsko stanje omenjene občine, na osnovi sekundarnih podatkov. Študij bo izpeljan s pomočjo izbranih, že obstoječih statističnih kazalcev, ki prikazujejo stanje na demografskem, socialnem, gospodarskem področju in na področju okolja in prostora. Za lažjo predstavbo o velikosti občine bom izbrane podatke primerjala s sosednjimi občinami ter z regijskim in slovenskim povprečjem.

Cilj diplomske naloge je, na osnovi sekundarnih podatkov prikazati socioekonomsko analizo, ugotoviti kakšno je stanje občine in kakšne so njene razvojne možnosti ter na osnovi teh podatkov oblikovati lastna priporočila za razvoj občine.

Diplomska naloga je razdeljena na štiri vsebinske dele. Prvi del je teoretičen. V njem pojasnujem pojme občina, krajevna skupnost in regija, ter opisujem njihove značilnosti.

V drugem delu predstavljam občino Renče – Vogrsko in jo umeščam v Goriško regijo, kjer sledi predstavitev regije z geografskim opisom in osnovnimi statističnimi podatki ter primerjava s Slovenijo. V tem poglavju se nahaja bistvo in sicer opis občine Renče – Vogrsko, podatki o njeni ustanovitvi in podatki o obstoječih razvojnih programih občine. Nekaj besed je namenjenih predstavitvi treh krajevnih skupnosti.

Tretje poglavje je jedro diplomske naloge. Analiza socioekonomskega stanja občine se začne z opisom demografskega stanja občine, ki zajema prikaz števila prebivalcev po naseljih ter prikaz starostne strukture in rasti prebivalstva. Sledi pregled socialnega stanja. Tukaj je predstavljena delovna sila občine, izobraževanje in izobrazbena struktura občanov ter zdravstvo in sociala. V podpoglavju stanje gospodarstva občine, preučujem podatke o poslovnih subjektih in nekaterih kazalnikih poslovanja, podatke o kmetijstvu, turizmu ter kulturi in društvenih dejavnostih. V okviru analize infrastrukture in okolja pa preučujem cestno in komunalno stanje ter področje varstva okolja. Podatke občinske ravni sem primerjala s povprečjem sosednjih občin, z Goriško regijo in s Slovenijo. Na koncu poglavja sem zbrane podatke razdelila na prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti občine in tako oblikovala SWOT matriko.

Zadnji del diplomske naloge predstavljajo lastna priporočila za nadaljnji razvoj občine Renče – Vogrsko. Priporočila so oblikovana na osnovi izpeljane analize, analize Programa razvoja občine Renče – Vogrsko, analize Poročila o stanju okolja občine Renče – Vogrsko in analize ostalih pridobljenih podatkov ter internih gradiv občine.

1 OBČINA, KRAJEVNA SKUPNOST IN REGIJA

1.1 OPREDELITEV IN ZNAČILNOSTI OBČINE

Občina je temeljna samoupravna lokalna skupnost, ki obsega naselje ali več naselji, ki so povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev. Občina se ustanovi z zakonom in po predhodno opravljenem referendumu, s katerim se ugotovi voljo prebivalcev na določenem območju. Tudi območje občine je zakonsko določeno (139. člen Ustave RS).

Po 13. členu Zakona o lokalni skupnosti (v nadaljevanj ZLS), mora občina biti sposobna zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge v skladu z zakonom. Občina zadovoljuje omenjene potrebe in druge naloge, ko so zagotovljeni naslednji pogoji:

- popolna osnovna šola;
- primarno zdravstveno varstvo občanov (zdravstveni dom ali zdravstvena postaja);
- komunalna opremljenost (oskrba s pitno vodo, oskrba z električno energijo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda);
- poštne storitve;
- knjižnica (splošna ali šolska);
- prostori za upravno dejavnost lokalnih skupnosti.

Občina mora imeti najmanj 5.000 prebivalcev. Izjemoma zaradi geografskih, obmejnih, narodnostnih, zgodovinskih ali gospodarskih razlogov se lahko ustanovi občina z manj kot 5.000 prebivalcev, vendar ne manj kot 2.000 prebivalcev (ZLS, 2007, 13. a člen).

Postopek ustanovitve nove občine poteka v treh fazah in sicer: predhodni postopek, zakonodajni postopek in postopek konstituiranja. Postopek za ustanovitev nove občine začne državni zbor na predlog, ki ga vložijo z Ustavo določeni predlagatelji zakona ali občinski svet. Predlog pa lahko vložijo vlada, 5.000 volivcev, poslanci ali državni zbor. Vsi razlogi, ki utemnjujejo ustanovitev nove občine, morajo biti ustrezno zapisani v predlogu. Vlada oblikuje svoje mnenje in predloge, ki jih pošlje državnemu zboru. Slednji preuči in odloči ali območje izpolnjuje pogoje za ustanovitev nove občine. Po pozitivnih ugotovitvah se na tem območju razpiše referendum posvetovalnega značaja. Po uspešnem referendumu, sledi zakonodajni postopek, kjer je sprejet zakon o ustanovitvi občine (ime, sedež, število članov občinskega sveta). Ustanovitev se zaključi s postopkom konstituiranja, kjer se skliče sejo ter potrdi mandat.

Glavni **organi** občine so občinski svet, nadzorni odbor in župan. Pri tem pa je *občinski svet* najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine. Občinski svet ima tudi komisijo za mandatna vprašanja, ki jo imenuje eden izmed članov občinskega sveta. Lahko pa tudi ustanovi druge komisije in odbore kot svoja delovna telesa. *Nadzorni odbor* ima nalogo najvišjega organa nadzora javne porabe v občini. Njegovo delo je javno, vendar je

dolžan varovati osebne podatke ter državne, uradne in poslovne skrivnosti. Člane nadzornega odbora imenuje občinski svet. Pomemben organ občine je *župan*, ki predstavlja in zastopa občino; predstavlja občinski svet, ga sklicuje in vodi njegove seje, nima pa pravice glasovanja. Župan je izvršilni organ občine.

Pomembno je tudi omeniti, da ima občina najmanj enega *podžupana*, ki ga izmed članov občinskega sveta imenuje župan in ga lahko tudi razreši. Podžupan opravlja funkcijo župana v primeru predčasnega prenehanja mandata župana, pa do nastopa mandata novega izvoljenega župana. Poleg tega pomaga županu pri njegovem delu ter opravlja posamezne naloge, za katere ga župan pooblasti in ga nadomešča v primeru njegove odsotnosti ali zadržanosti. Župan, podžupan in člani občinskega sveta so občinski funkcionarji (IV. poglavje, ORGANI OBČINE, ZLS).

Tipične ***naloge***, ki jih občina opravlja so naloge na socialnem področju, zdravstvenem področju, komunalnem in na področju urejanja prostora, varstva okolja in drugih. Sicer pa ločimo dva tipa nalog, ki jih občina opravlja:

- *Izvirne naloge*: sem sodijo predvsem lokalne zadeve, ki jih občina določa sama ali pa so določene z zakoni. Te naloge so upravne kot so – upravljanje občinskega premoženja, skrb za lokalne javne službe, upravljanje s prostorskimi načrti, omogočanje pogojev za gospodarski razvoj občine, gradnja stanovanj, urejanje komunalne dejavnosti, itd.
- *Prenesene naloge*: so tiste naloge, ki jih občina opravlja iz državnih pristojnosti, saj se bolj učinkovito in racionalneje opravljajo v sami občini. Pri tem občina ustanovi komisijo za opravljanje prenesenih nalog države, ki zagotovi vsa potreba sredstva.

Sistem financiranja občin ureja več zakonov, med katerimi je najpomembnejši Zakon o financiranju občin. Ta zakon temelji na načelu, da se občine financirajo iz lastnih virov in iz dodeljenih sredstev državnega proračuna (Vlaj, 2006, str. 176).

Med *lastne vire financiranja* se štejejo:

- davki in dajatve (npr. davek od premoženja, davek na dobitke od iger na srečo, davek na dediščine in darila, itd.),
- dohodki iz premoženja (npr. najemnine in zakupnine, dohodkih od vlaganj kapitala, itd.)
- prihodki od prodaje občinskega premoženja.

V skladu z Zakonom o javnih financah pa se občine lahko tudi zadolžujejo.

1.2 OPREDELITEV IN ZNAČILNOSTI KRAJEVNE SKUPNOSTI

Krajevna skupnost je v slovarju slovenskega knjižnega jezika opredeljena kot samoupravna skupnost, v kateri so združeni delovni ljudje in občani naselja, dela naselja ali več povezanih naselji. Po 18. členu ZLS-ja, pa je krajevna skupnost poimenovana kot ***ožji del občine***.

Ožji del občine ima lahko tudi svoj organ (če statut občine ne drugače določa), ki je *svet ožjega dela občine*. Svet izvolijo volilni upravičenci na območju skupnosti, število članov pa določi občinski svet. Člani sveta ožjega dela občine izvolijo enega izmed sebe in ga poimenujejo za predsednika (ZLS, 2007, 19. in 19. a člen).

Po 19. c členu lahko občina v statutu določi, da je ožji del občine pravna oseba javnega prava. V tem primeru ožji del občine nastopa v pravnem prometu in izvaja naloge, ki so mu prenesene iz strani občine ter odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem. Poleg tega lahko občina določi predpis, v katerem določi pravne posle, ki jih ožji del občine lahko sklene in so veljavni brez predhodnega soglasja župana.

Ožji del občine se ne sme zadolževati, njegovi prihodki in odhodki pa morajo biti zajeti v finančnem načrtu, ki je sestavni del občinskega proračuna. Slednji tudi zagotavlja sredstva za izvajanje nalog ožjega dela občine. Če ožji del občine ni pravna oseba, je financiranje njegovega delovanja določeno v občinskem statutu (ZLS, 2007, 19. č člen).

1.3 OPREDELITEV REGIJE

Osnovna razlaga pojma regija izhaja iz latinske besede, regio, regionis, in pomeni pokrajino, območje, predel ali ozemlje, ki ga družijo podobne ali celo istovetne naravne in družbene značilnosti. Beseda regija se najpogosteje uporablja v geografiji, saj je ena izmed temeljnih geografskih pojmov, kjer se naravne in družbene posebnosti povezujejo v zaokroženo celoto. Vsebina besede je po mnenju različnih avtorjev drugačna in zelo nejasna. Sicer pa splošna definicija regije ne obstaja.

Statistični urad Republike Slovenije je leta 1995, za izkazovanje statističnih podatkov na regionalni ravni, prevzel členitev Slovenije na funkcionalna območja oz. planske regije in jih poimenoval statistične regije. Statistična regija je enota na tretji ravni (najnižja raven za izkazovanje regionalnih podatkov) klasifikacije statističnih teritorialnih enot. To je skupna evropska statistična klasifikacija teritorialnih enot vzpostavljena iz strani Eurostata.

Regija, občina in krajevna skupnost so trije pojmi z različnimi pomeni, ki skupno tvorijo edinstveno celoto na določenem ozemlju. Vsaka regija ima vrsto občin, katere sestavljajo krajevne, vaške in četrtne skupnosti. V krajevne skupnosti so nato povezana naselja in prostorski okoliši. Bistvene razlike med njimi so te, da regija predstavlja geografski pomen pokrajine z določenimi posebnostmi, medtem ko je občina in njeno ozemlje zakonsko določeno. Krajevna skupnost predstavlja ožji del občine in je tudi zakonsko poimenovana.

2 OBČINA RENČE – VOGRSKO, NJENE KRAJEVNE SKUPNOSTI IN GORIŠKA REGIJA

2.1 OBČINA RENČE – VOGRSKO

Pobudo za ustanovitev nove občine Renče – Vogrsko so pripravile tri krajevne skupnosti: Renče, Bukovica – Volčja Draga in Vogrsko, ki so bile del Mestne občine Nova Gorica (v nadaljevanju MO). Zapostavljenost okoliških vasi v MO Nova Gorica je bil eden glavnih problemov in ovir na področju razvoja le teh. Posledica tega je bila odločitev o ustanovitvi nove, samostojne občine Renče – Vogrsko. Nova občina naj bi omogočala več denarja za investicije in prinašala druge prednosti.

Ideja o nastanku nove občine je bila predstavljena Državnemu zboru Republike Slovenije že junija leta 2001. Sprejeti sklep o izločitvi je bil poslan tudi občinskemu svetu MO Nova Gorica, s prošnjo za pomoč in podporo. Takrat je bil predlog za ustanovitev občine zavržen s strani Državnega zbora. Ponoven poizkus so krajevne skupnosti izvedle v septembru leta 2005 in predlog je bil tokrat sprejet. Sledil je razpis in izvedba referendumu, ki je potekal januarja 2006. Glede zmaga na tem referendumu, ni bilo dvoma.

1. marec 2006, z uradno izločitvijo iz Mestne občine Nova Gorica, se šteje kot nastanek občine Renče – Vogrsko. Za sedež nove občine so določili Kulturni dom v Bukovici.

Mlada občina Renče - Vogrsko obsega skoraj 30 km² površine, od tega je 327,51 ha obdelanih kmetijskih površin. Tvori jo 6 naselij in sicer Bukovica, Dombrava, Oševljek, Renče, Vogrsko in Volčja Draga. Naselja so organizirana v tri krajevne skupnosti. V občini je 80,8 km lokalnih cest in javnih poti, 10 ulic in 1.324 hišnih števil. Kmalu po ustanovitvi (junija 2006) je občina štela 4.145 prebivalcev. Danes pa skoraj 200 prebivalcev več. Sosednje občine so občina Šempeter – Vrtojba, Miren – Kostanjevica in MO Nova Gorica.

Tabela 1: Primerjava velikosti občine Renče - Vogrsko s sosednjimi občinami

Občine	2009					
	Površina km ²	Število naselij	Število prostorskih okolišev	Število statističnih okolišev	Število ulic	Število hišnih števil
Renče - Vogrsko	29,5	6	32	19	10	1324
Miren - Kostanjevica	62,7	15	36	22	-	1599
MO Nova Gorica	279,5	43	246	97	138	7467
Šempeter - Vrtojba	14,8	2	38	11	41	1702

Vir: SURS, Teritorialne enote in hišne številke po občinah, 2010.

Skozi občino pelje hitra cesta, ki vozi skozi Vrtojbo, mimo Ajdovščine in nato Razdrtega, do Ljubljane. Poleg tega imamo v občini tudi dve železniški postaji (Volčja Draga, Dombrava) in s tem železniško povezavo z Novo Gorico in Sežano. Več podrobnosti o občini sledi v analizi,

medtem ko se slikovni prikaz območja nahaja v Prilogi 1. V tej prilogi se nahaja tudi prikaz in opis občinskega grba ter zastave, ki sta bila sprejeta na podlagi javnih predlogov.

Kmalu po ustanovitvi občine je bil oblikovan tudi **Projektno razvojni svet** občine Renče – Vogrsko, saj je bilo potrebno, po sklepu župana, v novonastali občini, postaviti osnove za uspešen in skladen razvoj vseh naselji oz. krajevnih skupnosti. Poleg tega je bil v maju 2007 predstavljen predlog strateškega dela ali **Program za razvoj občine Renče – Vogrsko 2007–2013**. V juniju 2007 pa je bilo po naročilu občine izdelano še **Poročilo o stanju okolja** občine. Izdelavo je omogočila Univerza v Novi Gorici, Laboratorij za raziskave v okolju.

Program razvoja občine je temeljni razvojni dokument, ki predstavlja izhodiščno točko za razvoj občine. Za njegovo pripravo je bilo potrebno veliko virov, med katere spadajo tudi občani sami. Po krajevnih skupnostih so bile organizirane različne delavnice, javne okrogle mize, srečanja, javne razprave, itd. Na ta način so občani prispevali predloge in razvojne ideje. Izdelavo razvojnega dokumenta je omogočilo strokovno sodelovanje z RRA Severne Primorske d.o.o. Nova Gorica, s Projektno razvojnim svetom in zbranim gradivom.

Projektno razvojni svet (PRS) šteje 14 članov in zajema kar 7 razvojnih skupin, ki delujejo na 7 področjih. Članstvo je praviloma enako trajanju mandata župana. Člane in predsednika PRS izbere in imenuje župan občine. Člani in predsednik PRS-ja, imajo vlogo posvetovalnega organa. PRS je v Programu razvoja občine Renče – Vogrsko (2007, str. 6) je opredeljen kot »projektno oblikovan zbor uglednih intelektualcev, managerjev in drugih strokovno usposobljenih občanov občine Renče – Vogrsko, različnih izobrazbenih smeri in izkušenj, ki so s svojim znanjem, izkušnjami in osebnim ugledom pripravljeni organizirano delovati v okviru poslanstva, vizije in ciljev Projektne razvojne sveta v korist hitrejšemu razvoju občine.«

2.2 KRAJEVNE SKUPNOSTI OBČINE RENČE – VOGRSKO

2.2.1 Krajevna skupnost Renče

Krajevna skupnost Renče (Renče in Oševljek) zavzema največji del občine. Na dan popisa leta 2002, je krajevna skupnost imela 2.044 prebivalcev od tega 1.016 moških in 1.028 žensk. Ob koncu leta 2010 je krajevna skupnost štela 2.129, od tega 1.060 moških in 1.069 žensk.

Največje naselje v občini so Renče, ki so tudi najbolj razvite. Tukaj se nahaja devetletna osnovna šola, pošta, knjižnica (podružnica novogoriške knjižnice Franceta Bevka), banka, športna in kulturna dvorana, ambulanta (deluje v okviru Zdravstvenega doma Osnovno varstvo Nova Gorica), dom starejših.

V tem delu občine se odvija največ športnih dogodkov, saj ima kraj športni park in tudi največ športnih klubov. Poleg tega je tukaj tudi razvita industrija: Goriške opekarne d.d. predstavljajo največje proizvodno podjetje v Renčah; proizvajajo opeko in s tem vzdržujejo dolgoletno tradicijo v gradbeništvu. Razgibana kulturna dejavnost v kraju je prispevala k ustanovitvi

Društva za kulturo, turizem in razvoj Renče, ki si prizadeva izboljšati prepoznavnost kraja in ohranjati njegovo dušo in tradicijo.

2.2.2 Krajevna skupnost Bukovica – Volčja Draga

V to krajevno skupnost sta povezani dve naselji in sicer Bukovica in Volčja Draga. Pri popisu leta 2002 je bilo za obe naselji skupaj zabeleženih 1.207 prebivalcev in 304 stanovanj. Ob koncu leta 2010, pa samo 22 prebivalcev več (1.229). Naselji sta zelo pomembni z vidika javnih povezav. Na Volčji Dragi sta pošta in železniška postaja ter pomembno skladišče železniških vagonov. V tem delu občine se nahajajo večinoma proizvodna podjetja – kot so Poligalant d.d., Martex d.o.o., Polident d.d. in na nek način predstavlja industrijsko cono. Manjši del turizma, usmerjenega v igralništvo, predstavlja Casino Paquito Volčja Draga, ki poleg igralniške zabave nudi tudi prenočišča.

Kraj Bukovica se predstavlja trenutno z novo kulturno dvorano – Dvorana Zorana Mušiča. Nad dvorano je sedež občine. Pohvalimo pa se lahko tudi z Garni hotelom Bukovica, Kogoj d.o.o., ki ponuja razne storitve od hotelskih wellness storitev, do oskrbne na domu starejših občanov, socialni servis, ipd. V kraju je še podružnična osnovna šola, vrtec in oddelek jasli.

2.2.3 Krajevna skupnost Vogrsko

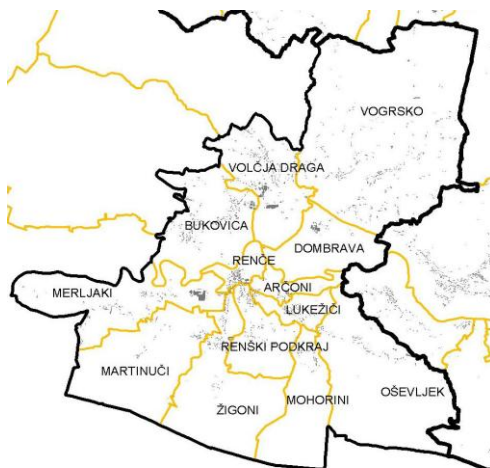
Vogrsko skupaj s krajem Dombrova, predstavljata največje kulturno in v kmetijstvo usmerjeno krajevno skupnost. Ob popisu prebivalcev leta 2002 je krajevna skupnost Vogrsko skupno štela 426 žensk in 425 moških. Konec leta 2010 pa moški 461 in žensk 476.

V tej krajevni skupnosti deluje Kulturno turistično društvo Vogrsko, ki je edino tako društvo v občini. Povezuje aktivnosti pihalnega orkestra Vogrsko, moškega pevskega zbora Lijak in Sekcijo podeželskih žena Vogrsko. Turistična kmetija (Frlanova kmetija) in številne kmetije, ki so vključene v Vinsko cesto spodnje Vipavske Doline, nudijo edino turistično ponudbo tega kraja.

Na Vogrskem imamo vrtec, oddelek jasli in podružnično osnovno šolo šempetrske osnovne šole Ivana Roba. V cestni infrastrukturi ima Vogrsko vstop na hitro cesto, kar pa povzroča povečan promet, predvsem zaradi dnevnih migracij. V vasi je veliko rastlinjakov, zato je kraj znan po razvejani vzgoji rastlin. Na obrobju Vogrskega leži umetna zajezeitev imenovana jezero Vogršček (spada pod MO Nova Gorica). Zgrajen je za namen namakalnega sistema, kateri v poletnih sušnih dneh omogoča namakanje vsem kmetijskim površinam v bližnji okolici.

Največja znamenitost Vogrskega je zgodovinski Dvorec Vogrsko (Božičev grad). Dvorec je turistična znamenitost, v njem je gostinski lokal za protokolarnе namene. Omembe vredno je tudi naselje Dombrova, skozi katero poteka železniški promet ter za potnike, manjša vmesna železniška postaja Okroglica.

Slika 1: Naselja in zaselki občine Renče – Vogrsko

Vir: Občina Renče – Vogrsko, 2010.

Vsaka krajevna skupnost občine Renče – Vogrsko izstopa po svojih značilnostih. Vse tri povezane skupaj pa tvorijo optimalno celoto in s tem tudi občino, ki svoji občanom nudi vse potrebno za lepo življenje.

2.3 GORIŠKA REGIJA

V začetku leta 2011 je imela Slovenija v Registru prostorskih enot, ki ga vodi in vzdržuje Geodetska uprava Republike Slovenije, evidentiranih 12 statističnih regij, 210 občin, 6.030 naselji in približno 885 krajevnih, ožjih lokalnih skupnosti.

Goriška statistična regija šteje 13 občin, med njimi tudi občino Renče – Vogrsko. Občina leži na južnem delu Goriške regije in je najmlajša občina v regiji, ne pa tudi najmanjša. Po velikosti in po številu prebivalcev zaseda predzadnje mesto v regiji.

Goriška regija ali drugače Severno Primorska, leži na skrajnem zahodu države, kjer meji s sosednjo Italijo. Julijske Alpe, reka Soča in rodovitna Vipavska dolina so njeni najbolj prepoznavni naravnogeografski predstavniki. Pokriva 2.325 km² ali 11,5 % površine celotne Slovenije. Po velikosti je četrta regija v državi.

Goriška regija ima štiri geografsko, zgodovinsko, prostorsko in upravno zaokrožene subregije. Na severu se razprostira Zgornje Posočje, na vzhodu Idrijsko – Cerkljanska subregija, na zahodu Novogoriška subregija, na jugu pa statistično regijo zaključuje subregija Zgornje Vipavske doline. Največja subregija je Novogoriška, ki s 605 km² predstavlja 26 % celotne Goriške statistične regije. Zaradi razlik v geografskih, zgodovinskih značilnosti ter tudi v ekonomskem in socialnem razvoju, se znotraj posameznih subregij občine programsko povezujejo in usklajujejo razvojne prioritete.

Po zadnjih neuradnih podatkih, je regija januarja 2010 štela 119.080 prebivalcev, kar je 6 % vseh Slovencev. Sicer spada med regije z redko poselitvijo (51 prebivalcev na km²). Splošno

gledano, število prebivalcev nazaduje in v določenih naseljih nezadržno pada. Zmanjšuje se delež mladih prebivalcev in povečuje se delež starejših. Prebivalci Goriške regije dočakajo med Slovenci v povprečju najvišjo starost v državi. V letu 2008 je tukaj delež prebivalstva v starosti 65 let in več, znašal 18,4 % in je bil tudi najvišji v državi.

Goriška regija je leta 2008 ustvarila manj kot 6 % slovenskega BDP. Kljub temu je bila po ustvarjenem BDP na prebivalca na tretjem mestu v državi. V letu 2008 je bilo v regiji brez zaposlitve le 4,3% aktivnih prebivalcev (v letu 2009 že skoraj 7,1 %). Delež delovno aktivnih med starejšimi prebivalci, to je med 55 in 64 let, je bil nadpovprečno visok. Plače v Goriški regiji so pod slovenskim povprečjem, vendar so vseeno dovolj visoke, da zasedajo tretje mesto v državi.

V zadnjih letih se zelo povečuje število registriranih gospodarskih družb. Leta 2005 je bilo v poslovnem registru zabeleženih 2.133 družb. V letu 2009 pa že 10.370 družb. Kljub velikemu povečanju novih družb je bil njihov prihodek v letu 2009 nižji kar za 17 %, v primerjavi z letom prej, kar je občutna posledica gospodarske krize.

Območje Goriške regije je imelo že v zgodovini pomembno prometno vlogo, saj povezuje zahodni in vzhodni del osrednjega evropskega prostora. Prometna dostopnost in prehodnost v posameznih subregijah je bila do nedavnega še zelo slaba. V primerjavi z ostalimi regijami pa je bila ocenjena kot manj ugodna (Regionalni razvojni program Severne Primorske 2007 – 2013, 2006, str. 45). Posledično se povečujejo investicijska sredstva za vzdrževanje in razvoj prometne infrastrukture. Največja pridobitev je bila v letu 2009 dokončana glavna prometna os hitre ceste Razdrto – Vrtojba. S tem smo pridobili 36 km neprekinjene povezanosti od zahodnega dela države do prestolnice. Hitra cesta v največji meri služi tranzitnemu prometu iz Italije.

Občina Renče – Vogrsko se je s svojim nastankom kot občina, priključila ostalim ustanoviteljicam razvojne agencije **RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica**. Razvojno agencijo sestavlja ekipa mladih, perspektivnih in delovno zagnanih ljudi. Ustanovljena je predvsem z namenom združevanja vseh lokalnih, regijskih in državnih potencialov ter za uresničevanje projektov. Naloga razvojne agencije je prepoznavanje potreb regijskega področja in spodbujanje razvoja regije.

V vsaki regiji delujejo regionalne razvojne agencije, ki imajo pomembno podporno vlogo za vse občine. V Goriški regiji je bila v decembru 2000 ustanovljena Severnoprimska mrežna regionalna razvojna agencija (MRRA) z namenom priprave Regionalnega razvojnega programa. V MRRA so vključene štiri razvojne agencije (Posoški razvojni center, Idrijsko – Cerkljanska razvojna agencija d.o.o., Razvojna agencija ROD Ajdovščina in RRA severne Primorske d.o.o. Nova Gorica), ki so grafično prikazane v Prilogi 2. Razvojne agencije vzajemno sodelujejo in pripravljajo regijske razvojne dokumente in programe, ki od leta 2006 vključujejo tudi občino Renče - Vogrsko.

3 ANALIZA SOCIOEKONOMSKEGA STANJA OBČINE RENČE – VOGRSKO

3.1 UVODNA POJASNILA

Analiza socioekonomskega stanja občine Renče – Vogrsko je razdeljena na več različnih področjih. Za lažjo predstavo o velikosti občine in njeni umestitvi v območje, sem pridobljene podatke ponekod primerjala s slovenskim povprečjem, s povprečjem pripadajoče regije in s sosednjimi občinami.

Analiza zajema dejanske podatke iz obdobja od leta 2006 do začetka leta 2011, predvsem zaradi časa same ustanovitve občine. Drugi pridobljeni podatki kot npr. popis 2002, so preračunani na veljavne občine v začetku leta 2007, saj ob popisu občina ni obstajala. Vse bistvene ugotovitve so na koncu zbrane v SWOT matriki, ki omogoča njihov smiseln prikaz.

3.2 DEMOGRAFSKO STANJE

3.2.1 Število prebivalcev po naseljih

Občina je kmalu po ustanovitvi štela okoli 4.145 prebivalcev (junij 2006). Od tega 2.102 žensk in 2.043 moških. Na dan popisa leta 2002 (preračun na občine, veljavne 01.01.2007) je pa imela 4.102 prebivalcev.

Tabela 2: Število prebivalcev občine Renče – Vogrsko po naseljih, na dan popisa leta 2002

Naselja	Moški	Ženske	Skupaj
Renče	921	936	1.857
Vogrsko	398	398	796
Volčja Draga	369	328	697
Bukovica	244	266	510
Oševljek	95	92	187
Dombrava	27	28	55
Skupaj	2.054	2.048	4.102

Vir: SURS, Popis prebivalstva Republike Slovenije 2002.

Tabela 2 prikazuje število prebivalcev občine Renče – Vogrsko, ob popisu leta 2002, razvrščene po naseljih. Iz tabele lahko vidimo, da ima največ prebivalcev naselje Renče, ki tudi po ozemlju predstavlja največje naselje v občini (geografski prikaz se nahaja pod sliko 1). Najmanj prebivalcev ima naselje Dombrava, ki se nahaja skoraj v osrčju občine in je tudi najmanjše naselje v občini. Danes je število prebivalcev sicer nekoliko večje kot ob popisu, vendar se razmerje naseljenosti po naseljih bistveno ne spreminja. Še zmeraj so Renče tiste, ki predstavljajo največjo populacijo. Kot zanimivost, v primerjavi s sosednjimi občinami ima občina Renče – Vogrsko najmanjše število prebivalcev. To prikazuje Tabela 1 v Prilogi 3.

3.2.2 Starostna struktura prebivalstva

Tabela 3: Izbrani kazalniki za občino Renče – Vogrsko in Slovenijo, polletno za leta 2007 in 2010

Kazalniki	2007		2010	
	Renče - Vogrsko	Slovenija	Renče - Vogrsko	Slovenija
Delež prebivalcev starih 0 – 14 let (%)	12,0	13,9	12,4	14,1
15 – 64 let (%)	70,6	70,1	70,4	69,3
64 let in več (%)	22,4	19,5	22,4	20,6
Povprečna starost (let)	42,5	41,0	43,5	41,6
Indeks staranja	145,9	115,1	137,8	117,4

Vir: SURS, Prebivalstvo - izbrani kazalniki, občine, 2010.

Struktura prebivalstva se z leti bistveno ne spreminja. Kot po vsej Sloveniji, je tako tudi v naši občini delež mladega prebivalstva veliko nižji od deleža starejših. V bodoče je predvideno še večje zmanjšanje deleža mladih. Tudi indeks staranja - statističen kazalec, ki prikazuje razmerje med starim in mladim prebivalstvom, nam ne kaže drugačne slike prihodnosti.

Iz tabele 3 je razvidno, da se delež mladega prebivalstva povečuje, vendar zelo počasi. V sredini leta 2010 je bilo mladega prebivalstva več samo za 0,4 odstotne točke v primerjavi z letom 2007. Splošno gledano je bilo v Sloveniji v tem istem preučevanem obdobju, mladih več le za 0,23 odstotne točke. Delež starega prebivalstva v občini je v letih 2007 in 2010 isti. V Sloveniji je bil ta delež, v sredini leta 2010 kar za 1,01 odstotne točke večji, kot v letu 2007. Kljub temu, je delež starega prebivalstva v občini Renče – Vogrsko višji kot v Sloveniji na splošno.

Prebivalec občine Renče – Vogrsko je bil na dan 01.07.2010 v povprečju star 43,5 let, kar je nad slovenskim povprečje, ki znaša 41,6 let. Z leti se povprečna starost občana povečuje hitreje, kot se povečuje povprečje v Sloveniji.

Ob analiziranju indeksa staranja sem ugotovila, da je v naši občini indeks občutno višji, kot je v Sloveniji. Indeks staranja je bil, v občini Renče – Vogrsko, v sredini leta 2010, 137,8, v Sloveniji pa 117,4. Kar pomeni, da je na 100 mladih, v povprečju 137,8 starih prebivalcev. Indeks staranja je v primerjavi z letom 2007 nekoliko nižji.

3.2.3 Rast prebivalstva

Gibanje prebivalstva je dokaj enakomerno. Po popisu leta 2002 je prebivalstvo naraslo, po letu 2007 upadlo in za tem ponovno narašča. Podobna nihanja lahko opazimo tudi pri sosednjih občinah. Primerjavo sem naredila v povezavi z MO Nova Gorica, saj se je naša občina odcepila od nje in je upad prebivalcev MO Nova Gorica posledica te odcepitve.

Tabela 4: Naravno in selitveno gibanje prebivalstva občine Renče – Vogrsko in MO Nova Gorica, v obdobju 2007 – 2009

	Naravni prirast			Selitveni prirast			Skupni prirast		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Renče – Vogrsko	-4	1	-5	-16	61	51	-20	62	46
MO Nova Gorica	44	18	-24	420	245	111	518	263	87

Vir: SURS, Naravno in selitveno gibanje prebivalstva, 2010.

Naravni prirast prikazuje razliko med številom živorojenih in številom umrlih občanov, medtem ko selitvena prirast prikazuje razliko med številom priseljenih in odseljenih oseb. Kot je iz tabele 4 razvidno, imamo v naši občini negativen naravni prirast. Če analiziramo leto 2009: naravni prirast je -5, kar pomeni da je umrlo 5 prebivalcev več, kot pa se jih je v tem letu rodilo. V istem letu je bil tudi v MO Nova Gorica negativen naravni prirast (umrlo je kar 24 prebivalcev več kot pa se jih je v tem letu rodilo). Skupen prirast je pozitiven, predvsem zaradi selitvenih gibanj. V letu 2009 se je v občino Renče – Vogrsko priselilo 51 prebivalcev več, kot pa se jih je odselilo. Največ prebivalcev je priseljenih iz druge občine iste regije, teh je okoli 65% vseh priseljenih; sledijo priseljeni iz drugih statističnih regij in tujine.

V primerjavi z Goriško regijo je bil skupni prirast v občini, v letu 2009, višji kot pa v regiji, kljub temu, da je smo imeli v občini negativen naravni prirast. Goriška regija je v tem letu imela negativno selitveno prirast, predvsem zaradi visoke negativne selitvene prirasti med statističnimi regijami (-765), čeprav je bil selitveni prirast s tujino pozitiven (737). Primerjava občine Renče – Vogrsko z Goriško regijo in z ostalimi sosednjimi občinami se nahaja v Prilogi 3, pod Tabelo 2.

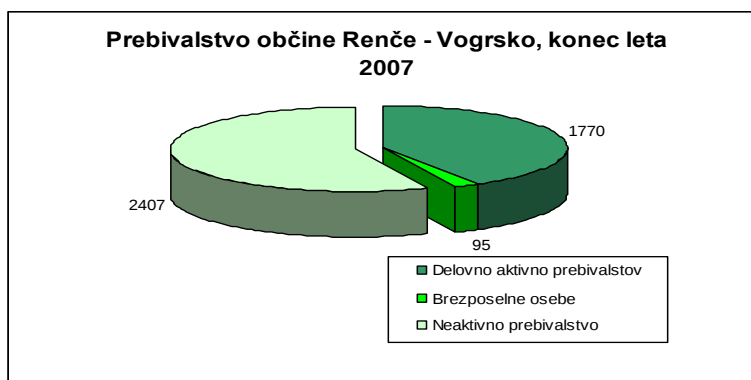
Gostota prebivalstva je najsplošnejši kazalec naseljenosti, ki pove število prebivalcev na en km² površine v povprečju. Računamo ga tako, da število prebivalcev delimo s površino, ki nas zanima (Bregar, 2007, str. 100). Najnovejši podatek o gostoti prebivalstva v občini Renče – Vogrsko je od dne 01.01.2011 in je 145,9 prebivalcev na km²; kar tudi pomeni da je gostota naseljenosti visoka, saj je nad povprečjem gostote prebivalstva v Sloveniji, ki je 101,1. Primerjava s Slovenijo, Goriško regijo in ostalimi občinami je prikazana v Prilogi 3, Tabela 3.

3.3 SOCIALNO STANJE

3.3.1 Delovna sila

Delovna sila označuje pojem delovni kontingent (osebe stare med 15 in 64 let), torej predstavlja vse delovno sposobne in aktivne občane ali drugače delovno aktivno prebivalstvo občine. To so prebivalci, ki ustvarjajo dohodek, dobiček podjetjem, služijo plačo in ustvarjajo delež za izplačilo pokojnin. Aktivno prebivalstvo zajema vse delovno aktivne prebivalce in brezposelne osebe.

Slika 2: Razmerje med delovno aktivni prebivalstvom, brezposelnimi osebami in neaktivnim prebivalstvom občine Renče – Vogrsko, konec leta 2007

Vir: SURS, Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti po občinah prebivališča, 2010.

Iz slike 2, ki prikazuje razmerje med aktivnim in neaktivnim prebivalstvom občine Renče – Vogrsko konec leta 2007, je razvidno, da je več kot polovica prebivalstva neaktivnega (to so osebe, ki niso razvrščene niti med delovno aktivno, niti med brezposelne osebe in so stari 15 let in več). Med vsemi aktivnimi je brezposelnih oseb le 95, kar predstavlja 2,2 % prebivalstva. V začetku leta 2007 je bilo teh oseb 108. To pomeni, da se je razmerje v letih malo spreminjalo. Skrajno pa se povečuje stopnja registrirano brezposelnih oseb. Leta 2010 je znašala že kar 10,6. V letu 2007 je bila ta stopnja na pol nižja (5,1). Kljub temu je bila v letu 2010 pod povprečjem, saj je takrat v Sloveniji stopnja registrirane brezposelnosti znašala 11,8 in je bila nad povprečjem Goriške regije, kjer je stopnja kazala 9,8. In tudi če primerjamo občino Renče – Vogrsko s sosednjimi občinami, vidimo, da je imela v letu 2010 najvišjo stopnjo registrirane brezposelnosti. Kako se je spreminjala struktura aktivnega in neaktivnega prebivalstva do leta 2010 in primerjavo z ostalimi občinami, Goriško regijo in Slovenijo, prikazujeta Tabeli 1 in 2 v Prilogi 4.

3.3.2 Izobraževanje in izobrazbena struktura občanov

Izobraževanje prebivalstva ima velik pomen za razvoj človeka in družbe, seveda pa tudi za razvoj občanov in občine same. Z izobrazbo se v družbi tudi uveljavljamo.

Občina Renče – Vogrsko nudi svojim občanom le osnovnošolsko izobraževanje in trenutno ni opaziti večjih premikov na tem področju. Spada med občine z najmanjšim številom osnovnih šol: ena matična šola in dve manjši podružnici. V vsaki šoli delujejo oddelki vrtca, v dveh pa tudi oddelek jasli. V naše osnovne šole se vozijo otroci iz okoliških krajev, vendar se največ otrok iz naše občine vozi v Osnovno šolo Ivana Roba Šempeter pri Gorici. To so predvsem šolarji iz Vogrskega, saj je tukaj podružnična osnovna šola Šempeter. Ker v občini nimamo srednjih ali višjih/univerzitetnih šol, se dijaki vozijo v Novo Gorico in Šempeter. Nekateri od njih pa tudi v Sežano. Študentje obiskujejo Univerzo v Novi Gorici, največ se jih vozi v Ljubljano, veliko tudi na obalo. V okviru Pihalnega orkestra Vogrsko deluje Godbeniška šola Vogrsko.

V začetku šolskega leta 2009/2010 je bilo iz občine Renče – Vogrsko, v primerjavi s sosednjimi občinami, najmanj vpisov v vrtce, osnovno šolo in fakultete. Glede dijakov, pa je bilo najmanj vpisov iz občine Miren – Kostanjevica (Priloga 4, Tabela 3).

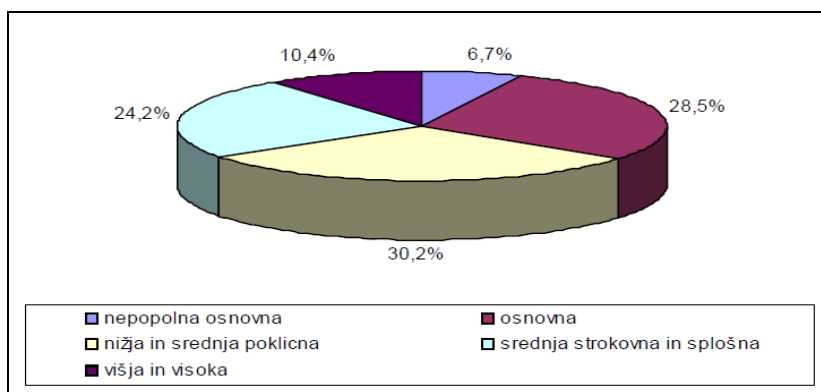
Tabela 5: Delovno aktivno prebivalstvo po izobrazbi, konec leta 2009(preračunano na odstotke)

Občine	Delovno aktivno prebivalstvo skupaj	Osnovnošolska ali manj	Srednješolska	Višješolska, visokošolska	Neznano
Renče - Vogrsko	1779 (100)	243 (13,65)	1134 (63,75)	393 (22,10)	9 (0,50)
MO Nova Gorica	13338 (100)	2287 (17,15)	7280 (54,58)	3696 (27,71)	75 (0,56)
Šempeter - Vrtojba	2664 (100)	395(14,83)	1447 (54,32)	814 (30,55)	8 (0,30)
Miren - Kostanjevica	1940 (100)	268 (13,82)	1228 (63,29)	432 (22,27)	12 (0,62)
Slovenija	100	16,34	58,41	24,61	0,64

Vir: SURS, Delovno aktivno prebivalstvo po občinah prebivališča, doseženi izobrazbi in spolu, 2010.

Iz tabele 5 je razvidno, da je bilo v občini Renče – Vogrsko, ob koncu leta 2009, največ delovno aktivnega prebivalstva s srednješolsko izobrazbo (krepko več kot polovica); skoraj četrtina jih je imela višješolsko izobrazbo; ostali pa končano osnovno šolo oz. niti tega ne. Če primerjam našo občino s sosednjimi, mi analiza konec leta 2009 pove sledeče: občina Renče – Vogrsko ima največ delovno aktivnega prebivalstva s srednješolsko izobrazbo, kar 63,75 %, najmanj ima MO Nova Gorica (54,58 %). Po drugi strani ima občina Renče – Vogrsko med vsemi delovno aktivnimi občani, najmanjši delež tistih z osnovnošolsko izobrazbo, to je 13,65 % (največji delež ima MO Nova Gorica, ki šteje takih občanov kar 17,15 %). Ob primerjavi s slovenskim povprečjem, opazimo da je občina Renče – Vogrsko, ob koncu leta 2009, nad povprečjem Slovenije, po delovno aktivnih prebivalcih s srednješolsko izobrazbo in to za 5,34 % več. Medtem ko je v občini Renče – Vogrsko delež tistih s osnovnošolsko in višješolsko izobrazbo pod slovenskim povprečjem. Taka izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva, kot jo ima naša občina, je zelo slaba. Nič kaj boljša ni niti izobrazbena struktura sosednjih občin.

Slika 3: Prebivalstvo občine Renče – Vogrsko, staro 15 let in več, po izobrazbi, popis 2002 (preračunano na veljavne občine dne 01.01.2007)

Vir: Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007 – 2013, strateški del, 2007, str. 22.

Slika 3 prikazuje izobrazbeno strukturo prebivalstva, starega 15 let in več, v naseljih današnje občine Renče – Vogrsko, ob popisu leta 2002. Tudi takrat je bil največji delež tistih prebivalcev, starih 15 let in več, s srednješolsko izobrazbo oz. nižjo, srednjo poklicno ter srednjo strokovno in splošno. Skupno več kot polovica (54,4 %). Sledi velik delež prebivalstva z osnovnošolsko izobrazbo. Takih je bilo kar 35,2 %! Manj je bilo tistih prebivalcev z višješolsko izobrazbo, samo 10,4 %. Teh je v današnjem času veliko več. Kot sem že omenila, slika prikazuje izobrazbeno strukturo prebivalcev starih 15 let in več, zato je toliko večji delež tistih z osnovnošolsko ali nepopolno osnovnošolsko izobrazbo.

Ob pogledu na izobrazbeno strukturo registrirano brezposelnih oseb občine Renče – Vogrsko, v začetku leta 2007 (Priloga 4, Tabela 4), opazimo da je bil takrat večji delež tistih oseb z nedokončano osnovnošolsko izobrazbo.

3.3.3 Zdravstvo in sociala

Krajani občine Renče – Vogrsko se lahko poslužujejo različnih možnosti, ki jih nudi bližina zdravstvenih ustanov. V občini imamo splošno zdravstveno ambulanto, z sedežem v Renčah. Ambulanta deluje v okviru Zdravstvenega doma Osnovno varstvo Nova Gorica. Ustanovljena je bila na veliko pobudo prebivalcev Renč. Prvo obratovanje ambulate se je začelo v letu 1996, ko je bila le minimalno opremljena in je takrat delovala samo občasno (danes deluje vsakodnevno). Do leta 2000 so ambulanto ustrezno opremili s pomočjo zbiranja prostovoljnih prispevkov. V obstoječi zdravstveni ustanovi deluje tudi ena zobna ambulanta ter zobozdravnik specialist, registriran kot s.p.. Vse ostale nujne in specialistične preglede morajo občani opraviti v Zdravstvenem domu v Novi Gorici ali v Splošni bolnišnici dr. Franca Derganca v Šempetru.

V letu 2005 smo v občini imeli še specializirano obratovalnico »Domača zdravila«, za katero je obstajala možnost specializacije za lekarno. Obratovalnica je kasneje prenehala delovati. Kar pomeni korak nazaj na področju zdravstvenega varstva.

V občini nimamo doma upokojencev, ampak v ta namen služi Medic Hotel (TURZIS d.o.o.). Deluje kot izvajalec javne službe institucionalnega varstva starejših, na osnovi koncesije in na podlagi katere je, kot dom starejših, odprl vrata leta 2006. Hotel nudi ,poleg tipičnih hotelskih storitev, tudi strokovno socialno - zdravstveno oskrbo starejših, pomoč na domu in socialni servis. To dejavnost izvaja v okviru celovite oskrbe za starejše z namenom ohranjanja kakovosti življenja.

Glede na to, da je Medic Hotel zasebna ustanova, zahteva višje finančne izdatke. Kar za starejše predstavlja preveliko breme, katero si lahko privoščijo le finančno premožnejši občani. Zato se večina starejših in nepokretnih odloča za najbližji Dom upokojencev v sosednjem naselju Gradišče.

3.4 STANJE V GOSPODARSTVU

3.4.1 Poslovni subjekti in nekateri kazalniki poslovanja

Na območju današnje občine Renče – Vogrsko je bilo v letu 2005 registriranih 252 poslovnih subjektov. Od tega 181 samostojnih podjetnikov in 71 družb (prevladujejo družbe z omejeno odgovornostjo), ki so skupno zaposlovali 1.264 oseb. Subjekti so v letu 2005 skupno ustvarili 2,8 mio EUR dobička. Od tega 1,3 mio EUR samostojni podjetniki, med katerimi so največ dobička ustvarili tisti podjetniki, ki proizvajajo kovinske izdelke, sledijo proizvajalci izdelkov iz gume, gradbeniki in druge poslovne dejavnosti. Družbe so tako ustvarile 1,5 mio EUR dobička. Iz tega naslova pa so največji delež ustvarile dejavnosti kot so rekreacijske, kulturne in športne dejavnosti, sledi proizvodnja tekstila, proizvodnja iz gume in ostale finomehanske dejavnosti (Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007–2013, 2007, str. 27).

V zadnjih letih se število poslovnih subjektov povečuje. V občini Renče – Vogrsko se je število subjektov, v letu 2010 v primerjavi z letom 2005, povečalo za 41,26 %. Največji delež še zmeraj predstavljajo samostojni podjetniki, saj jih je več kot polovica (58,14 %). S tem deležem podjetnikov je občina krepko nad slovenskim povprečjem (41,64 %) in tudi nad povprečjem Goriške regije (48,15 %) ter sosednje največje občine MO Nova Gorica (45,71 %). Gospodarske družbe in zadrage, v občini Renče – Vogrsko, predstavljajo slabih 25,56 % od vseh poslovnih subjektov. Kar je pod povprečjem Slovenije. Približuje se povprečju regije. Preostale deleže v občini zasedajo društva z 9,54 % in ostalo, kot so krajevne skupnosti, nepridobitne organizacije in druge fizične osebe. Več podrobnosti sledi v Prilogi 5, Tabela 1.

V letu 2005 se je, glede na standardno klasifikacijo dejavnosti, največ poslovnih subjektov ukvarjalo z gradbeništvom, ki je v občini najbolj razvito. Gradbeništvo kot dejavnost je predvsem priljubljeno med samostojnimi podjetniki. Sledi dejavnost posredništva in trgovina na debelo, potem proizvodnja drugih nekovinskih izdelkov in še proizvodnja izdelkov iz gume. Najbolj znani in največji podjetniki ter gospodarske družbe so naštet v Prilogi 5.

Tabela 6: Nekateri kazalniki uspešnosti poslovanja gospodarskih družb občine Renče – Vogrsko, Goriške regije in Slovenije, v letu 2007

Leto 2007	Velikost gospodarskih družb		Opremljenost dela s sredstvi
	Število zaposlenih na podjetje	Sredstva na podjetje (EUR)	Povprečna sredstva na zaposlenega (EUR)
Renče – Vogrsko	15,3	2.303.793	122.527
MO Nova Gorica	9,7	1.871.202	177.496
Goriška regija	11,7	1.852.043	146.274
Slovenija	10,2	1.969.261	175.381

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, Delovni zvezek, (13), str. 116.

Iz tabele 6 lahko razberemo naslednje podatke: v letu 2007 je v občini Renče – Vogrsko povprečno število zaposlenih dosegalo 15,3 zaposlene na podjetje. Kar je bilo za polovico nad

slovenskim povprečjem in tudi nad povprečjem regije ter sosednjo MO Nova Gorica. Tako povprečje je najbrž zato, ker je občina majhna in največje podjetje šteje tudi okoli 120 zaposlenih. Sredstva na podjetje so v občini Renče – Vogrsko, v letu 2007, znašala visokih 2.303.793 EUR. Tudi tukaj je bila občina krepko nad slovenskim povprečjem, skoraj za 17 %; nad povprečjem regije za 24,4 % in za 23,1 % nad povprečjem MO Nova Gorica. Vendar kljub nadpovprečju sredstev, je bilo povprečje sredstev na zaposlenega nižje od slovenskega povprečja ter od povprečja regije in MO Nova Gorica.

Kazalnik poslovnega izida, ki prikazuje poslovanje gospodarskih družb občine Renče – Vogrsko, kaže na slabše poslovanje družb v letu 2007, v primerjavi z letom prej (Priloga 5, Tabela 2). V letu 2007 so ustvarile 1.351.794 EUR neto čistega dobička. Kar je za več kot polovica manj kot v letu 2006 in okoli 15 % manj kot v letu 2005. V primerjavi s slovenskimi družbami, kjer je bila vrednost čistega dobička v letu 2007 večja, kot v letu 2006 in v primerjavi z Goriško regijo, kjer je bila vrednost čistega dobička za to isto preučevano obdobje, ravno tako višja, lahko rečem da je kazalnik poslovnega izida gospodarskih družb, občine Renče – Vogrsko dokaj slabši. Drugi kazalnik, ki prikazuje gospodarnost poslovanja (razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki), ni nič kaj boljši za občino. Čeprav je bila vrednost poslovnih prihodkov večja od poslovnih odhodkov, se je razmerje med njima zmanjšalo. In sicer iz 1,043 v letu 2006, na 1,026 v letu 2007. Gospodarnost poslovanja je bila tako, v letu 2007, slabša od slovenskega povprečja in tudi od regijskega.

Naslednji kazalnik, ki bom analizirala, je produktivnost gospodarskih družb. Kazalnik je prikazan v Prilogi 5, pod Tabelo 3. Gospodarske družbe občine Renče – Vogrsko so, v letu 2007, ustvarile 150.708 EUR poslovnih prihodkov na zaposlenega. Kar je za las nad povprečjem Slovenije in za okoli 14 % nad povprečjem regije. Medtem ko je dodana vrednost na zaposlenega v letu 2007, v občini znašala 27.455 EUR in je v primerjavi z letom 2006 ostala skoraj nespremenjena. Dodana vrednost na zaposlenega je bila v obeh letih pod slovenskim povprečjem in pod povprečjem regije.

Kot zadnji kazalnik bom opisala delovno stroškovnost. Vse podrobnosti o tem kazalniku se nahajajo v Prilogi 5, v Tabeli 4. Ob analiziranju stroškov dela na zaposlenega sem ugotovila slednje: v letu 2007 so v gospodarskih družbah občine Renče – Vogrsko, stroški dela na zaposlenega znašali 17.073 EUR. V primerjavi s Slovenijo (20.061 EUR) in Goriško regijo (20.658 EUR), so bili stroški dela na zaposlenega v tem letu najnižji. Sicer so bili v občini, tudi leto prej nižji, za 1,5 %. Ob analiziranju deleža stroškov dela v dodani vrednosti, opazimo da je ta delež v občini Renče – Vogrsko, v letu 2007 dosegal 62 % in tako bil višji od slovenskega povprečja (59,8 %) in nižji od regijskega (63,1 %).

Pomemben dejavnik so tudi plače na zaposlenega, katera je v letu 2007, v občini Renče – Vogrsko znašala 999 EUR. S tem je bila tudi najnižja povprečna plača na zaposlenega v primerjavi s Slovenijo in Goriško regijo. Plače v občini so se v letu 2007, glede na leto 2006 znižale. Medtem ko so se v Sloveniji in Goriški regiji zvišale (Priloga 5, Tabela 4).

3.4.2 Kmetijstvo

Poleg osnovne funkcije, ki je pridelava hrane je kmetijska dejavnost odločujoča pri oblikovanju in ohranjanju izgleda naravnega okolja in kulturne krajine. Urejeno podeželje z urejeno kulturno krajino vpliva na kakovost bivalnega okolja in preživljanja prostega časa. Glede kmetijskih zemljišč je območje občine Renče – Vogrsko primerno za širok izbor kultur, ki uspevajo v zmernem pasu (Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007–2013, 2007, str. 49).

Površje je v večini ravninsko, ponekod nekoliko gričevnato. Ravninski del občine pokriva rodovitno ilovnato področje. Ilovico so v preteklosti uporabljali za izdelavo opeke (značilno za Renče). Na gričevju prevladuje lapornata prst, ki je primerna za vinogradništvo ter deloma sadjarstvo. Za občino je značilna precejšnja kmetijska dejavnost. Osrednji del občine pokrivajo mešane kmetijske površine, deloma tudi industrijski in trgovinski centri (Poročilo o stanju okolja v občini Renče – Vogrsko, 2007, str. 6 in 7). Slikovni prikaz se nahaja v Prilogi 6, pod Sliko 1.

Večina podatkov o uporabi kmetijskih površin ni na voljo, saj je občina nastala šele v letu 2006. Popis kmetijskih gospodarstev pa je bil izveden v letu 2000. Naslednji v letu 2010. Žal tudi tukaj ni mogoče dostopati do podatkov, saj statistični urad Republike Slovenije najnovejših podatkov ni še objavil. Nekaj informacij o kmetijskih gospodarstvih naj bi pripravljala Kmetijsko Gospodarska Zbornica Nova Gorica. A tudi do teh je skoraj nemogoče dostopati. Zato je večina podatkov za analizo vzeti iz Programa razvoja občine Renče – Vogrsko 2007–2013, 2007 in Poročila o stanju okolja občine Renče – Vogrsko, 2007.

V občini Renče – Vogrsko je bilo ob popisu kmetijskih gospodarstev 2000 (preračunano na občine veljavne v začetku leta 2007), registriranih 120 družinskih kmetij. V uporabi so imele okoli 506 ha zemljišča, od tega je bilo okoli 327 ha namenjeno kmetovanju. Posamezna družinska kmetija je v povprečju obdelovala 2,73 ha kmetijskih zemljišč, kar je manj od povprečne velikosti regije, ki je znašala 4,4 ha.

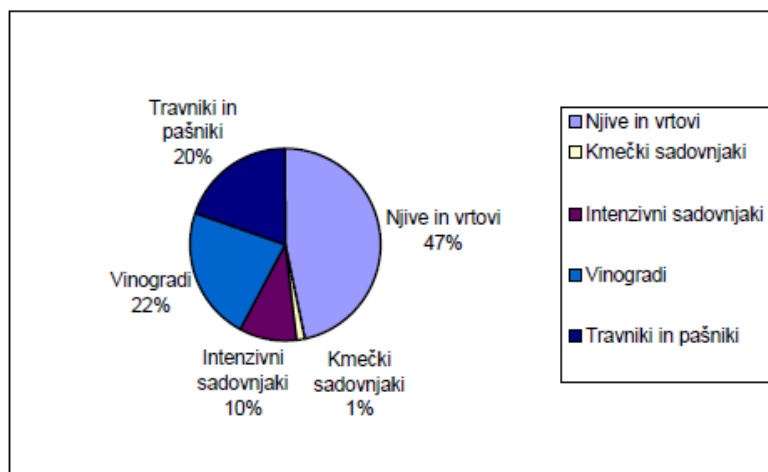
V Prilogi 6, pod Tabelo 1 so prikazani podatki o družinskih kmetijah, po velikostnih razredih zemljišč v uporabi. Tukaj vidimo, da je imelo največ kmetij, kar 78 oz. 65 % od vseh kmetij, v uporabi do 2 ha površin. Samo 4 kmetije so imele v uporabi več kot 10 ha kmetijskih površin. Tudi v sosednji MO Nova Gorica je imelo največ družinskih kmetij (720 kmetij oz. 55,3 %) v uporabi do 2 ha površin. V Goriški regiji je situacija podobna, največ kmetij (2.297 oz. 35,2 %) je imelo v uporabi le 2 ha površin.

Na ravni regije je opaziti, da se občutno zmanjša delež uporabe manjših kmetijskih površin. Problem majhnosti kmetij je večji na ravni občine, kot na ravni celotne regije. Majhnost in razdrobljenost kmetij otežuje delo na kmetiji in zmanjšuje konkurenčnost. Posledično so kmetijska gospodarstva premajhna, da bi zagotavljala zadosten dohodek zgolj iz kmetijstva.

Zato prevladujejo mešane kmetije (Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007–2013, 2007, str. 51).

Spodnja slika 4 prikazuje strukturo kmetijskih zemljišč. Skoraj polovica kmetijskih zemljišč je namenjena uporabi njiv in vrtov (47 %). Nato sledijo vinogradi z 22 % uporabo, travniki in pašniki z 20 %, intenzivni sadovnjaki 10 % in kmečki sadovnjaki z 1 %. Na prevladujočih kmetijskih površinah, se družinske kmetije ukvarjajo predvsem z zelenjadarstvom, pridelavo žita in krompirja. Z vinogradništvom se ukvarjajo 104 kmetije, kjer prevladuje pridelava belih vinskih sort. Na področju intenzivnih sadovnjakov predstavlja največji delež pridelava jablane, češenj in hrušk. Živinoreja ne pokriva večjega deleža, saj je namenjena domačemu vzrejanju.

Slika 4: Kmetijska zemljišča v uporabi leta 2000, občina Renče – Vogrsko

Vir: Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007 – 2013, strateški del, 2007, str. 50.

V občini Renče – Vogrsko živi na kmetijah skupno 428 oseb, od teh jih na kmetiji dela 332. 6,6 % osebam, ki delajo na kmetiji, jim kmetijstvo predstavlja edino dejavnost in edini vir dohodka. 15,6 % osebam pa predstavlja kmetijstvo glavno dejavnost. Delež oseb, ki jim kmetijstvo predstavlja edino dejavnost je nižja od deleža v regiji in nižja od deleža, ki velja za celotno Slovenijo. Starostna struktura gospodarjev, ki skrbijo za kmetijo prikazuje, da ima 84 % gospodarjev več kot 45 let. Sicer pa je 37,5 % vseh gospodarjev starih nad 65 let. Najbolj zaskrbljujoč podatek je ta, da je samo 15,8 % vseh gospodarjev mlajših od 44 let. (Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007–2013, 2007, str. 52.)

V Prilogi 6 pod Sliko 2 se nahaja prikaz splošne izobrazbene strukture gospodarjev kmetij (Popis kmetijskih gospodarstev 2000). Slika prikazuje sledeče podatke: v občini Renče – Vogrsko je imelo ob popisu kmetijskih gospodarstev leta 2000, 41 % gospodarjev kmetij končano osnovnošolsko izobrazbo. Brez izobrazbe ali nepopolne osnovnošolske izobrazbe je bilo 5 % gospodarjev. Poklicno ali srednješolsko izobrazbo je imelo 48 % gospodarjev, le 6 % gospodarjev kmetij je imelo višjo ali visokošolsko izobrazbo. Po pregledu teh podatkov je razvidno, da je izobrazbena raven nosilcev kmečkih gospodarstev nizka.

3.4.3 Turizem

Občina Renče – Vogrsko spada v podeželsko območje. To je bolj umirjen, v naravno okolje vpeti predel z dobrimi prometnimi povezavami. V krajevnih skupnostih delujejo društva s tradicijo in dolgoletnim delovanjem. Posledično se v tej smeri počasi razvija tudi turizem, ki pa sicer v občini predstavlja stransko gospodarsko panogo.

Občina glede nastanitvenih kapacitet ponuja bolj okrnjeno izbiro med dvema hoteloma in nekaj gostinskih objektov (skupno 4 objekti), ki nudijo tudi prenočitvene zmožnosti. Vsi objekti skupaj nudijo okoli 150 ležišč.

Glede turističnih destinacij imajo turisti v naši občini na izbiro več možnosti: ribarjenje na Vipavi ali v bližnjem umetno zaježitvenem jezeru Vogršček, ki je nekoč predstavljal tudi zanimivo turistično točko. Žal pa zajezitev spada pod MO Nova Gorica, čeprav območno leži v občini Renče – Vogrsko, na robu vasi Vogrsko. Slednje kar območje občine nudi je: kolesarjenje, pohodništvo (npr. na najvišji vrh nad Renčami, ki je Trstelj), ogled spomenikov in več vojnih pokopališč. Turisti lahko izbirajo med možnostjo ogleda Dvorca Vogrsko ali Gradu v Renčah. Zanimivost za turiste, ki obožujejo naravo, živali in izlete je lahko destinacija »Konjeniške poti« ali pa turistična destinacija »Smaragdna pot«.

Za nadaljnji turistični razvoj občine so bile izvedene aktivnosti povezane z razvojem turistične destinacije Smaragdna pot, ki naj bi postala skupna turistična blagovna znamka Goriške statistične regije. V ta namen je bila v okviru projekta »Turizem brez meja: potovanje med barvami, glasbo in okusi«, izdelana strategija Smaragdna pot, kot skupen destinacijski koncept za območje Goriške statistične regije, ki vključuje 13 občin. Projekt se je izvajal v okviru Programa pobude skupnosti INTERREG IIIA Slovenija – Italija za obdobje 2000–2006 (Poročilo o stanju okolja v občini Renče – Vogrsko, 2007, str. 29). Ena ključnih razvojnih usmeritev regije je, da na celotnem območju razvija turizem, združuje ponudbo in gradi skupno destinacijo.

Pomembno je omeniti, da kljub majhnosti občine imajo tukaj turisti na voljo igralniške storitve, ki jih ponuja igralni salon Casino Paquito Volčja Draga. Poleg zabave z igrami na srečo, nudi tudi hotelske storitve in pestro izbiro kulinaričnih specialitet.

3.4.4 Kultura in društvene dejavnosti

Občina Renče – Vogrsko ima dva kulturna doma (Kulturni dom Bukovica oz. prenovljeni Kulturni dom Zorana Mušiča ter Kulturni dom Renče) in dva združna doma (Združni dom Renče in Združni dom Vogrsko). Vas Vogrsko predstavlja kulturno središče občine. V okviru Kulturno turističnega društva Vogrsko delujejo Pihalni orkester Vogrsko, ki je tudi edini godbeniški orkester v občini, moški Pevski zbor Lijak, Sekcija Podeželskih žena Vogrsko in domači vinarji, kateri so vključeni v Vinsko cesto spodnje Vipavske doline. Za center športnih aktivnosti v občini velja naselje Renče, ki imajo bogato športno zgodovino.

Prebivalci Renč so s prostovoljnim delom skoraj v celoti postavili športni park, ki je postal središče športnih prireditev na goriškem območju. Tukaj delujejo vsa športna društva občine.

Največjo kulturno dediščino predstavljajo razni kulturni spomeniki (spominske plošče), vojaška pokopališča iz prve svetovne vojne, arheološka najdišča in sakralne stavbe.

V začetku leta 2010 je bilo v register vpisanih 34 društev in klubov. Med vsemi bi izpostavila Društvo Mladi Renče – Vogrsko, ki so trenutno najbolj delavni in aktivni prostovoljni člani. V letu 2009 so na prireditvi natečaja »Prostovoljec leta 2009« prejeli priznanje za najboljši mladinski projekt leta 2009 v Sloveniji, za dogajanje »Poletje v Bukowci 2009«. Društvo je v letošnjem letu pripravilo velik projekt »ZIDAM 2011 – gradbeni sejem in tekmovanje zidarjev«, ki je bil do sedaj tudi edini taki sejem v Sloveniji. Ostala društva v občini delujejo na področju kulturno turističnega združenja in športnih aktivnosti. Najpomembnejša in najaktivnejša društva so naštet v Prilogi 7.

3.5 STANJE INFRASTRUKTURE IN OKOLJA

3.5.1 Področje infrastrukture

Občina Renče – Vogrsko ima zmerno urejeno prometno infrastrukturo. V zadnjih letih se je obnavljalo večina glavnih in najbolj prometnih cest, ki povezujejo naselja znotraj občine s sosednjimi. Tako omogočajo lažjo prehodnost predvsem dnevnim migrantom. V zadnjem času je najbolj aktualna opremljenost cest v krajevnih centrih s pločniki in javno razsvetljavo.

Tabela 7: Dolžina cest po kategoriji v občini Renče – Vogrsko, leta 2008

Kategorija cest	v kilometrih
Državne ceste	14,5
Občinske ceste	66,3
Javne ceste skupaj	80,8

Vir: SURS, Dolžina cest po kategoriji, občine, 2011

V letu 2008 je občina imela 14,5 km državnih cest, od tega 3,7 km hitre ceste z deljenim cestiščem. 66,3 km cest je občinskih. Skupno ima občina tako 80,8 km javnih cest. Kot sem že pri poglavju predstavitev občine omenila; hitra cesta, ki ima vhod na Vogrskem, povezuje Vrtojbo (mejni prehod z Italijo), z Ajdovščino in Vipavo, ki pelje do Razdrtega in nato do prestolnice države. Najbližje mesto občini Renče – Vogrsko je mesto Nova Gorica, oddaljeno približno 10 km. Do Ljubljane jo pa loči razdalja, dolga nekaj več kot 100 km.

Poleg cestne ima občina Renče – Vogrsko tudi železniško povezavo, ki povezuje Novo Gorico in Sežano, z glavnim mestom naše države. Skozi občino pelje nekaj več kot 3 km železniških tirov, kjer se vlak ustavi na dveh postajah. Železniška postaja na Volčji Dragi

predstavlja večji pomen zaradi skladišča vagonov, ki redno oskrbujejo z materiali industrijsko Volčjo Drago in Bukovico. Manjša vmesna postaja Okroglica na Dombravi je namenjena potnikom.

Na področju komunalne infrastrukture sem zasledila naslednje podatke: leta 2009 je občina Renče – Vogrsko z javnim odvozom odpadkov zbrala 1.800 ton odpadkov (Priloga 8, Tabela 1), kar je za 28,6 % več, kot v letu 2008. V letu 2007 je bilo teh odpadkov še manj. Za razliko, v Sloveniji je bilo leta 2009, v primerjavi z letom prej, z javnim odvozom zbranih za 2,7 % odpadkov manj!

Do leta 2010 občina Renče – Vogrsko ni imela urejenega ločenega zbiranja komunalnih in biološko razgradljivih odpadkov. Prav tako še danes nima urejenega zbiranje gradbenih odpadkov. V zadnjih letih je pa bilo že več akcij zbiranja nevarnih komunalnih odpadkov, katere so pozele velik odziv občanov.

V letu 2010 se je 670 občanov udeležilo akcije »Očistimo Slovenijo v enem dnevu«, ki jo je v občini izpeljalo in koordiniralo Društvo Mladi Renče – Vogrsko. V tej akciji je bilo zbranih približno 19 ton odpadkov. Pri tem je bilo najdenih več manjših divjih odlagališč, katere je bilo nemogoče popolnoma očistiti. Društvo Mladi Renče – Vogrsko je s tovrstnimi akcijami prostovoljno začelo že v letu 2008. »Spomladansko čiščenje« občine se odvija vsako leto in privablja zmeraj več občanov (Društvo Mladi Renče – Vogrsko).

Glede vodovodnega omrežja in kanalizacije je iz popisa prebivalcev leta 2002 razvidno, da je na območju občine Renče – Vogrsko, na vodovodno omrežje priključenih 98,1 % stanovanj. Kar presega delež MO Nova Gorica (91,9 %) in delež v celotni državi (89,2 %). Brez vira pitne vode je 0,5 % stanovanj (v Sloveniji 1,5 %). Predvsem v dveh zaselkih naselja Renče prihaja v sušnem obdobju do pomanjkanja pitne vode. Kljub temu, da se je možnost odprave problema pojavila že zdavnaj, še danes prihaja do pomanjkanja pitne vode na teh območjih. Na kanalizacijsko omrežje je priključenih le 6% stanovanj, kar je zelo malo, če pogledamo primerjavo z MO Nova Gorica (60,8 %) in Slovenijo (50,8 %). Stanovanj brez kanalizacije je 0,3 %, medtem ko ostalih 93,7 % ima drugačne načine odvajanja kanalizacijskih vod (Poročilo o stanju okolja v občini Renče – Vogrsko, 2007, str. 18).

3.5.2 Področje varstva okolja

Na to temo je bila pripravljena projektna naloga *Poročilo o stanju okolja občine Renče – Vogrsko*. V njej so prikazane analize in opravljene meritve za zaščito vodnih virov, ravnanje z odpadki, varstvo pred hrupom, varstvo pred onesnaževanju voda, onesnaževanju zraka, varstvo pred segrevanjem in varstvo pred onesnaževanju tal. A kljub vsem analizam in nastalemu dokumentu, je bilo na področju varstva okolja dejansko narejeno zelo malo.

Na delavnicah in sejah, ki so se izvajale po krajevnih skupnostih, so bili podani predlogi vezani na varovanje okolja. Napraviti bi morali program za varstvo okolja, katerega glavna

tema bi bila varovanje narave. Predvsem problematična so odlagališča odpadkov in čiščenje komunalnih vod, kar je posledica neurejenega kanalizacijskega omrežja. Potrebna je ureditev odvajanja odplak, padavinskih vod in čiščenje voda, zaradi izpustov industrije (Poročilo o stanju okolja v občini Renče – Vogrsko, 2007, str. 34 in str. 47).

Po priporočilih omenjena dokumenta je občina zaenkrat uredila le ločeno zbiranje komunalnih odpadkov in biološko razgradljivih snovi ter lokalizacije odvoznih mest. Odprt je bil zbirni center za odpadke iz gospodinjstev. Dokončana je bila obvoznica mimo Renč zaradi prometa, ki so ga povzročali tovornjaki. Ponekod je bilo urejenih nekaj pešpoti, kolesarskih stez in pločnikov.

Občina Renče – Vogrsko spada med območje poplavne ogroženosti, ki obsega povodje reke Vipave. Reka je bila regulirana v sklopu melioracijskih del na kmetijskih površinah Vipavske doline. Struga ni bila dovolj dobro urejena zato večje padavine povzročajo poplave. Poplavljenе so lahko v večji meri obdelane kmetijske površine, stanovanjski objekti, gospodarska poslovanja in prometnice. Najbolj poplavno ogroženo je naselje Renče.

3.6 SWOT ANALIZA SOCIOEKONOMSKEGA STANJA OBČINE RENČE – VOGRSKO

V tem poglavju sem na osnovi analize socioekonomskega stanja občine Renče – Vogrsko izpeljala še SWOT analizo. SWOT analiza je prikazana v spodnji tabeli 8, kjer so v SWOT matriki zbrane prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti občine. Vsakemu elementu te matrike sem namenila posebno interpretacijo, glede na pridobljene rezultate analize.

Tabela 8: SWOT matrika občine Renče – Vogrsko

PREDNOSTI	SLABOSTI
• Visoka aktivnost društev • Kulturna usmerjenost prebivalstva • Priseljevanje prebivalcev iz okolišev • Neposredna bližina univerzitetnega mesta • Visok delež študentov • Povečanje števila poslovnih subjektov • Visok delež samostojnih podjetnikov • Nadpovprečni prihodki na zaposlenega • Velik delež gradbeniške dejavnosti • Razvoj športnega parka • Ponudba igralnega salona • Socialni servis • Visok delež vinogradništva	• Staranje prebivalstva • Negativen naravni prirast • Počasno dviganje deleža mladega prebivalstva • Visoka stopnja neaktivnega prebivalstva • Povečanje stopnje registrirane brezposelnosti • Slaba izobrazbena struktura delovno aktivnega prebivalstva • Splošno nizka izobrazbena raven • Nizka izobrazbena raven kmetijskih gospodarjev • Nizka dodana vrednost na zaposlenega • Nižanje povprečne plače • Pomanjkljivosti na področju zdravstva • Slaba kapaciteta nastanitvenih možnosti • Povečevanje količine odpadkov

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
• Podeželsko območje • Delovna vnema mladega prebivalstva • Vstop na hitro cesto • Bližina državne meje z Italijo • Ohranjanje kulturne dediščine • Skupne regijske turistične destinacije	• Poslabšanje komunalne infrastrukture • Pomanjkanje pitne vode v določenih zaselkih v času suše • Prehitro staranje prebivalstva • Manjšanje kmetij • Transport nevarnih snovi v industrijske cone • Nevarnost poplav pomembnih predelov občine

Prednosti, ki jih občina ima so: visoka aktivnost društev ter povezano in kulturno usmerjeno prebivalstvo. Občina ima danes okoli 34 društev, od teh je 15 zelo aktivnih in poznanih tudi v širši okolici, kar občini prinaša večjo prepoznavnost in vabljalnost ljudi. Društva povezujejo občane, ki so precej kulturno usmerjeni in s tem prinaša prednost na kulturnem področju.

V zadnjih letih narašča selitvena prirast, predvsem prebivalcev iz okoliša, kar predstavlja prednost v pomenu povečevanja števila prebivalcev - občanov. Neposredna bližina univerzitetnega mesta prinaša prednost dijakom in tistim občanov, ki se želijo nadaljnje izobraževati. Kar posledično prikazuje tudi visok delež študentov, saj se lahko večina odloči nadaljevati študij kar doma.

Prednosti na področju gospodarstva se kažejo v povečevanju števila poslovnih subjektov (število subjektov se vsako leto občutno povečuje), v visokih deležih samostojnih podjetnikov (največ novih poslovnih subjektov je podjetnikov), nadpovprečnimi prihodki na zaposlenega (kar pomeni, da imajo družbe velik prihodek in uspešno poslujejo) in visokim deležem gradbeniške dejavnosti (prednost za širitev in nadaljnji razvoj te dejavnosti).

Druge prednosti se kažejo v razvoju športnega parka in ponudbi igralnega salona. Kar povečuje število zunanjih obiskovalcev in privablja zmeraj več športnih fanatikov in igralcev iger na srečo. Dodatne prednosti so: socialni servis, ki omogoča oskrbo starejših prebivalcev na domu; visok delež vinogradništva in tudi prepoznavni vinogradniki, kar tudi povečuje prepoznavnost občine po Sloveniji in drugod po svetu.

Na strani **slabosti** občine se vrstijo predvsem staranje prebivalstva in negativna naravna prirast, kar je tudi problematika širšega okolja izven občine. Povečuje se delež starejših in zmanjšuje delež mlajših generacij. Negativna naravna prirast pa zmanjšuje delež pravih domačih občanov in zavira dviganje deleža mladega prebivalstva. Posledica vsega tega je visoka stopnja neaktivnega prebivalstva. Kar pomeni slabost in večje finančno breme na strani delovno aktivnega prebivalstva in socialne pomoči.

Naslednja slabost je povečanje stopnje registrirane brezposelnosti, kljub temu, da je v primerjavi s Slovenijo nižja. Vendar se v zadnjih letih drastično povečuje. Na področju izobraževanja se kažejo slabosti v slabi izobrazbeni strukturi delovno aktivnega prebivalstva

in splošno nizke izobrazbene ravni (prevladuje delež tistih s srednješolsko izobrazbo). Isto problematiko najdemo v nizki izobrazbeni ravni kmetijskih gospodarjev.

V gospodarstvu predstavljajo slabost: nizka dodana vrednost na zaposlenega (produktivnost družb glede dodane vrednosti na zaposlenega je slaba, poleg tega, da je dodana vrednost nizka so še stroški v tej dodani vrednosti visoki) in nižanje povprečne plače (povprečna plača v občini je nižja od povprečne plače v Sloveniji in Goriški regiji, kar tudi zmanjšuje kupno moč prebivalcev).

Določene pomanjkljivosti kot so pomanjkanje lekarne, doma upokojencev, boljše opremljenosti zdravstvenega doma, prikazujejo slabosti na zdravstvenem področju. Druge slabosti se pojavljajo v: slabi kapaciteti nastanitvenih možnosti, saj je glede na veličino občine nastanitvenih kapacitet malo in posledično se lahko izgubi določeno skupino turistov (večje možnosti nastanitve v sosednjih krajih); povečevanje količine odpadkov, kar predstavlja večjo možnost onesnaževanja narave.

Kot **priložnosti**, ki jih občina mora izkoristiti se pojavlja predvsem podeželsko okolje in vnema mladih občanov. Geografska lega občine kaže na ugodno območje za kmetovanje, kar predstavlja priložnost za nadaljnji razvoj kmetij ali širitev že obstoječih. Delovna vnema mladega prebivalstva je opazna predvsem pri društvenih aktivnosti in drugih podobnih področij. Določena skupina mlade generacije predstavlja velik zagon za razvoj občine v prihodnosti. To je priložnost ki se bo nekoč še obrestovala.

Vstop na hitro cesto prinaša povečan promet skozi občino in tudi več tujih turistov. Ta priložnost omogoča postavitev tržnice ob vstopu na hitro cesto (že sedaj je opaziti nekaj kmetovalcev, ki prodajajo sadje ob cesti). Hitra cesta povezuje mejni prehod s sosednjo Italijo. Bližina državne meje predstavlja tudi prednost, tako za izvoz kot za pridobivanje novih italijanskih turistov, ki radi zahajajo v igralni salon Paquito Volčja Draga.

Druge priložnosti so tudi ohranjanje bogate kulturne dediščine in skupne regijske turistične destinacije. Bogata kulturna dediščina na območju občine ni še do cela odkrita in prikazana javnosti, medtem ko skupne regijske turistične destinacije, kot je npr. Smaragdna pot, se že pojavljajo in tudi na tem področju je še veliko novih priložnosti.

Poslabšanje komunalne infrastrukture in pomanjkanje pitne vode so glavne **nevarnosti**, ki prežijo na občino, če se na teh področjih ne bo pravočasno ukrepalo. Komunalno infrastrukturo so ob nastanku občine nekoliko popravili, a pri tem je tudi ostalo. Prepočasi se ureja ločeno zbiranje odpadkov. V določenih predelih občine, v sušnih dneh primanjkuje pitna voda (urediti je potrebno vodno črpalko). Če se na teh področjih ne bo ukrepalo, bodo posledice zelo občutne na občanah samih.

Občina je izpostavljena tudi nevarnostim kot so: prehitro staranje prebivalstva in manjšanje števila kmetij. Oboje skupaj negativno vpliva na razvoj občine. Staro prebivalstvo bo še

starejše in manj bo delovno aktivnega prebivalstva ter na kmetijah bo manj delovno sposobni gospodarjev. Posledično se bo število kmetije še zmanjševalo. Poleg tega, tudi ne vlaganja v kmetijstvo prinašajo negativne posledice, saj v slabih pogojih nobeden ne bo hotel obdelovati zemlje. Tukaj bi izpostavila tudi nevarnosti kot so, izliv nevarnih in vnetljivih snovi v okolje (zaradi transporta teh snovi v industrijske cone) ter nevarnost poplav pomembnih predelov občine. Določeni predeli (predvsem Renče) spadajo med območje poplavne ogroženosti.

Po pregledu SWOT matrike lahko naredim sledeč zaključek: občina ima največ prednosti na področju kulture in društvenih dejavnosti ter na določenih delih področja gospodarstva, kjer so opazne tudi pomembne slabosti. Šibkost predstavlja slaba izobrazbena struktura občanov. Bistvene priložnosti se nahajajo v kmetijstvu in turizmu. To področje je premalo izkoriščeno. Nevarnosti se pojavljajo predvsem na področju infrastrukture in varstva okolja.

4 PRIPOROČILA ZA RAZVOJ OBČINE RENČE – VOGRSKO

Moja priporočila za nadaljnji razvoj občine so oblikovana na osnovi opravljene analize socioekonomskega stanja, analize Programa razvoja občine Renče – Vogrsko 2007–2013, analize Poročila o stanju okolja občine Renče – Vogrsko in analize drugih internih gradiv.

Demografska gibanja v okolju so pogojena s kvaliteto bivanja, ki vključuje gospodarski razvoj, možnost izobraževanja, izboljšano zdravstveno varstvo in socialo, razvito infrastrukturo, podporno okolje ter razvojni potencial. V občini Renče – Vogrsko menim, da ja smiselno najprej nadaljevati in nadgrajevati dosedanje investicije in razvojne programe občine, nato pa ustvariti in udeleževati nove zamisli ter nove programe.

Problem brezposelnosti je prisoten povsod, tudi v občini Renče – Vogrsko. V tem primeru, bi se število brezposelnih občanov zmanjšalo z odpiranjem novih delovnih mest obstoječih gospodarskih subjektov znotraj občine. Zato menim, da je smiselno iskati delovno silo v občini, in ne po nepotrebnem izven nje. Glede na slabo izobrazbeno stanje zaposlenih občanov, je potrebno na tem področju zagotoviti pridobivanje dodatnega znanja ali nadgrajevanje že obstoječega. Ker v današnjih časih izobraževanje ni poceni, se lahko za doseganje omenjenega uvede kadrovske in razvojne štipendiranje za mlade ali finančno pomoč za izobraževanje srednje starejšega prebivalstva. Namesto tega, se lahko organizira kakšne programe izobraževanja ali seminarje za razne stroke. Novi, neizkoriščeni prostori dvorane v Bukovici so kot za nalašč.

V okviru socialnega varstva menim, da se problem trenutno nahaja v pomanjkanju specializirane lekarne in podobne trgovine. Tukaj torej priporočam ureditev nove lekarne (v Renčah) ali pa vsaj podobne specializirane trgovine. Uresničevanje le tega se lahko začne z zbiranjem javnega mnenja občanov, z objavo razpisa o potrebi nove lekarne in določitvijo ustreznih prostorov za to dejavnost.

Na področju gospodarstva je potrebno najprej omogočiti ustrezno in ugodno poslovno okolje. Slednje se lahko doseže z dodatnimi vlaganji v raziskave in razvoj ter z uporabo novih tehnologij, z oblikovanjem novih razvojnih programov in strategij za razvoj kadrov v podjetjih. Občina lahko z ugodnimi pogoji za investiranje in z zmernimi dajatvami privabi več tujih investorje in tako spodbudi nadaljnji razvoj.

Na kmetijskem področju so potrebne nove posodobitve, katere občina lahko uresniči z pridobivanjem novih državnih sredstev ali z pridobivanje sredstev iz evropske skupnosti. Ideja o postavitvi tržnice domačih kmetijskih pridelkov na Vogrskem, pred priključkom hitre cest je bila že omenjena. Za to uresničitev priporočam pripravo načrta za postavitev tržnice ter njegovo čim hitrejšo izpeljavo. S postavitvijo tržnice se bo tako širila prepoznavnost domačih kmetov, ki se ukvarjajo z intenzivnim pridelovanjem sadja. Poleg tega, se mora spodbujati ekološko pridelavo hrane (tega v občini skoraj ni). To se lahko spodbudi z raznimi razpisi ali povabili v ekološko združenje, katero v občini lahko ustanovi oddelek za razvoj podeželja.

Ob pregledu panoge turizma sem ugotovila, da je to področje ki lahko nudi globlji način razvoja. Tudi tukaj priporočam uvedbo novih aktivnosti za pospešen razvoj. Za njegovo uresničevanje priporočam vzpostavitev občinskega turističnega centra, izdelavo turističnega vodnika in razglednic krajev ali postavitev informativnih tabel. Potrebno podpirati tista področja, kjer ima občina največ priložnosti, tj. kmečki turizem in gostinske ponudbe.

V okviru področja okolja in prostora priporočam nadaljevanje že začelih projektov glede prometne infrastrukture. Prvi taki nedokončani projekt, ki je še v izdelavi, je projekt obvoznice skozi naselje Volčja Draga. Z ureditvijo obvoznice se bo razbremenil krajevni center in dnevnim migrantom bo omogočena lažja prehodnost. Vendar ureditev obvoznice predstavlja večji finančni izdatek, katerega si ga naenkrat občina ne morem privoščiti. Za uresničevanje tega projekta, se mora občina zadolžiti ali pa pridobiti državna sredstva. Zato naj občina mogoče najprej poskrbi za ureditev varnih poti (pločniki in kolesarske steze na najbolj prometnih cestah). Še več bo potrebno narediti na področju varovanja okolja. Za njegovo uresničevanje, priporočam ureditev ekoloških otokov ter drugih komunalnih odlagališč in omrežij. Za tiste predele občine, kjer v sušnih dneh primanjkuje pitna voda, priporočam ureditev vodne črpalke.

Največje možnosti razvoja so na področju kmetijstva in turizma. Dodatno vrednost prinašata kultura in društvene dejavnosti. Ta področja je potrebno spodbujati, pospeševati in seveda oglaševati. Predvsem med občani in najbližjimi sosednjimi občinami. Seveda je potrebno najprej odpraviti druge probleme oz. slabosti, da se občina lahko popolnoma posveti samo njenemu razvoju in pri tem izkorišča prednosti in dane priložnosti ter izogiba nevarnostim na poti. Za zaključek priporočam, da se poleg omenjenega, oblikuje nove, dodatne in bolj realne cilje, v katere bodo verjeli tudi občani sami in preko katerih se bo skušalo doseči trajnosti razvoj občine.

SKLEP

Pridobljeni podatki s pomočjo socioekonomske analize so pokazali, da občina Renče – Vogrsko spada med srednje razvite občine v državi in nekako tudi v regiji. Rezultati analize so pokazali, da je v večini primerov povprečje občine pod povprečjem Slovenije, Goriške regije in sosednjih občin. V nekaterih primerih je to dober podatek, saj je npr. delež registrirano brezposelnih nižji v občini kot v Sloveniji. V primerih ko je povprečje večje pa npr. visoko povprečje zaposlenih na podjetje, visoko delež podjetnikov... Najbolj je razvita MO Nova Gorica. Blizu povprečja občine Renče – Vogrsko je samo sosednja občina Miren – Kostanjevica.

Ob analizi demografskega stanja sem ugotovila, da prevladuje srednje staro prebivalstvo. Delež mladega se povečuje, vendar zelo počasi. Indeks staranja se je v zadnji letih zmanjšal, a je kljub temu v primerjavi s Slovenijo zelo visok. Splošno število občanov narašča, tako kot narašča prebivalstvo drugod po Sloveniji. Zaskrbljujoč podatek je negativna naravna prirast. Pri tem je visoka selitvena prirast, kar pomeni da se veliko ljudi priseljuje. Vzrok je tukaj kvalitetno podeželsko življenje.

Analiza socialnega stanja je pokazala, da imamo relativno slabo izobrazbeno strukturo prebivalstva. Velik delež predstavljajo občani s srednješolsko izobrazbo. Delež registrirano brezposelnih je bil še do nedavnega brezskrbne podatek. Danes je ta delež dvakrat višji kot je bil nekoč, čeprav je pod povprečjem Slovenije. Za zdravstvo je poskrbljeno na minimalni ravni. Kar pomeni, da je tudi tukaj še marsikaj za postoriti. Medtem ko je socialna varnost, kljub npr. primanjkovanju lekarne, še nekoliko stabilna.

Gospodarstvo v občini je v dobrem stanju. Kazalnik povprečnega števila zaposlenih na podjetje je tukaj najvišji, v primerjavi z drugimi preučevanimi enotami. Največji delež predstavljajo podjetniki, med katerimi jih kar nekaj dobro posluje in imajo pomemben status v občini. Razvita je predvsem dejavnost gradbeništva. Na gospodarskem področju predstavlja trenutno največji problem nizka plača zaposlenih.

Kmetijstvo in turizem predstavljata obetavno panogo, a sta kljub temu povprečno razvita. Nameniti jima je potrebno več pozornosti. Velik problem predstavlja tudi varstvo okolja, kamor je trenutno namenjeno malo investicij.

Menim, da je prvi korak k uresničevanju razvojnih možnosti ta, da občina nadaljuje uresničevanje že postavljenega razvojnega program. V teku je tudi nov program razvoja za obdobje 2011–2014, v katerem so jasno izražene želje okolja in prebivalcev po določenem stanju v prihodnosti. Dokument se bo moral skozi čas dopolnjevati in usklajevati v okviru sprejetih strategij in dolgoročnih ciljev. V procesu oblikovanja in uresničevanja ciljev je pomembno, da se zagotovi usklajeno delovanje in povezovanje nosilcev razvoja občine, aktivno vključevanje vseh interesnih skupin in posameznikov z njihovimi idejami. Mislim, da na ta način se lahko zmanjša razvojni zaostanek najšibkejših točk same občine.

LITERATURA IN VIRI

1. Bregar, L., & Ograjenšek, I. (2008). *Izbrana poglavja iz statistike za poslovno odločanje*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Društvo mladi Renče – Vogrsko (2007). Ustanovitev društva Renče – Vogrsko Mladi. *Občinski list občine Renče – Vogrsko*, (10) , str. 14.
3. *Društvo mladi Renče – Vogrsko*. Najdeno 1. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.rence-vogrsko.com/>
4. *Krajevna, vaška ali mestna skupnost*. Najdeno 21. maja 2010 na spletnem naslovu http://www.stat.si/vodic_oglej.asp?ID=373&PodrocjeID=2
5. Martinuč, U., Gregorič, I., & Kerševan, K. (2005). *Elaborat o utemeljenosti ustanovitve občine Renče – Vogrsko*. Bukovica: Krajevna skupnost Renče, Krajevna skupnost Bukovica – Volčja Draga, Krajevna skupnost Vogrsko.
6. *Medic Hotel*. Najdeno 15. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.medichotel.com/txt/hotel/oi.htm>
7. *Občina Renče – Vogrsko*. Najdeno 1. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.rence-vogrsko.si/>
8. Občinski svet občine Renče – Vogrsko (2007). Statut občine Renče – Vogrsko. *Občinski list občine Renče – Vogrsko*, (1), str. 1.
9. Pečar, J. (2008). *Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah*. Delovni zvezek, (13), str. 116, 124, 132.
10. Podgornik, N. (2007). Občinski simboli – Identiteta občine. *Občinski list občine Renče – Vogrsko*, (11) , str. 7.
11. *Pojem regija*. Najdeno 9. septembra 2011 na spletnem naslovu http://www.stat.si/vodic_oglej.asp?ID=364&PodrocjeID=2
12. *Poročilo o stanju okolja v občini Renče – Vogrsko*. Najdeno 9. junija 2010 na spletnem naslovu http://www.rence-vogrsko.si/images/glasila_pdf/Porocilo-stanju-okolja-v-obcini_02%282%29.pdf
13. *Poslovni register Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*. Najdeno 27. junija 2011 na spletnem naslovu <http://www.ajpes.si/>
14. *Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007 – 2013*. Najdeno 9. junija 2010 na spletnem naslovu http://www.rence-vogrsko.si/images/glasila_pdf/Copy%20of%20Program-razvoja-Rence-Vogrsko15.05.2007.pdf
15. *Predstavitev Renč*. Najdeno 9. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.rence.si/predstavitev.html>
16. *Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007 – 2013*. Najdeno 21. junija 2010 na spletnem naslovu http://www.rra-sp.si/files/Strateski_del.pdf
17. *Regija*. Najdeno 9. septembra 2011 na spletnem naslovu http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/geo/publikacije/dela/files/dela_33/03_kozina.pdf

18. *Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007 – 2013, povzetek*. Najdeno 22. decembra 2010 na spletnem naslovu http://www.rra-sp.si/files/RRP_Severne_Primorske_2007.pdf
19. *Regionalni razvoj*. Najdeno 5. decembra 2010 na spletnem naslovu http://www.rra-sp.si/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=58
20. *RRA Severne Primorske*. Najdeno 20. decembra 2010 na spletnem naslovu <http://www.rra-sp.si/intro>
21. RRA severne Primorske (2007). *10 – letnica obstoja in delovanja RRA Regijske razvojne agencije d.o.o. Nova Gorica*. Nova Gorica: RRA severne Primorske d.o.o..
22. *Slovenija – statistične regije, občine, naselja*. Najdeno 9. septembra 2011 na spletnem naslovu http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=4074
23. *Statistična regija*. Najdeno 9. septembra 2011 na spletnem naslovu http://www.stat.si/vodic_oglej.asp?ID=360&PodrocjeID=2
24. Statistični urad Republike Slovenije (2010). *Popis prebivalstva 2002*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije
25. Statistični urad Republike Slovenije (2011). *Popis kmetijskih gospodarstev 2000*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije
26. *SURS, SI – STAT Podatkovni portal*. Najdeno 5. decembra 2010 na spletnem naslovu <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/statfile2.asp>
27. Statistični urad Republike Slovenije (2010). *Statistični letopis RS 2010*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
28. Statistični urad Republike Slovenije (2010). *Slovenske regije v številkah 2010*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
29. Statistični urad Republike Slovenije (2008). *Slovenske občine v številkah 2008*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije
30. Statistični urad Republike Slovenije (2009). *Slovenske občine v številkah 2009*. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije.
31. Ščančar, R. (2005). *Gradivo za občinski svet občine Tolmin – PRC*. Tolmin: Severnoprimska mrežna regionalna razvojna agencija.
32. Ustava Republike Slovenije. *Uradni list RS* št. 33/1991.
33. Vlaj, S. (2006). *Lokalna samouprava*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
34. *Zastava občine Renče – Vogrsko*. Najdeno 15. junija 2010 na spletnem naslovu <http://www.crwflags.com/fotw/flags/si-201.html#pre>
35. Zakon o lokalni samoupravi. *Uradni list RS* št. 94/2007 – UPB2.

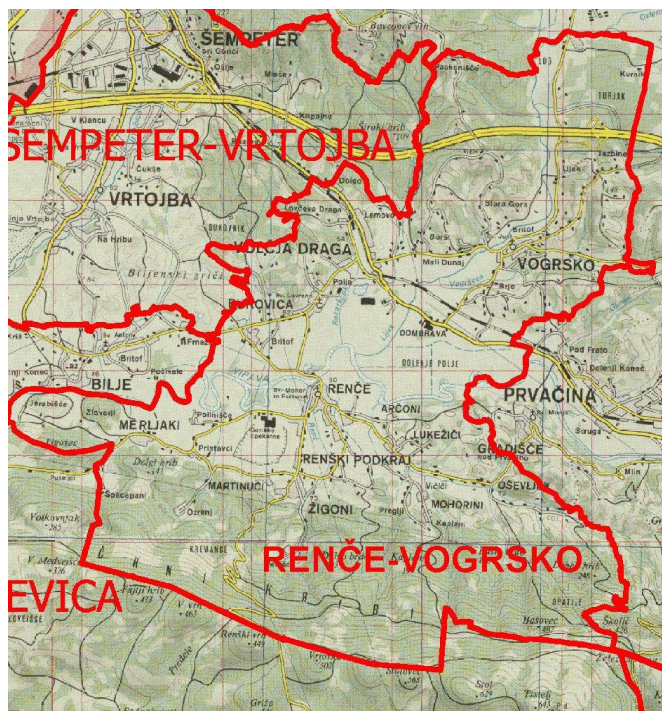
PRILOGE

KAZALO PRILOG

PRILOGA 1: PREDSTAVITEV OBČINE RENČE - VOGRSKO	2
PRILOGA 2: GORIŠKA REGIJA	1
PRILOGA 3: DEMOGRAFSKE ZNAČILNOSTI	3
PRILOGA 4: SOCIALNO STANJE OBČINE	4
PRILOGA 5: POSLOVNI SUBJEKTI IN KAZALNIKI POSLOVANJA	5
PRILOGA 6: STANJE KMETIJSTVA V OBČINI.....	6
PRILOGA 7: DRUŠTVA	7
PRILOGA 8: INFRASTRUKTURA IN OKOLJE	7

Priloga 1: Predstavitev občine Renče – Vogrsko

Slika 1: Lega občine Renče – Vogrsko

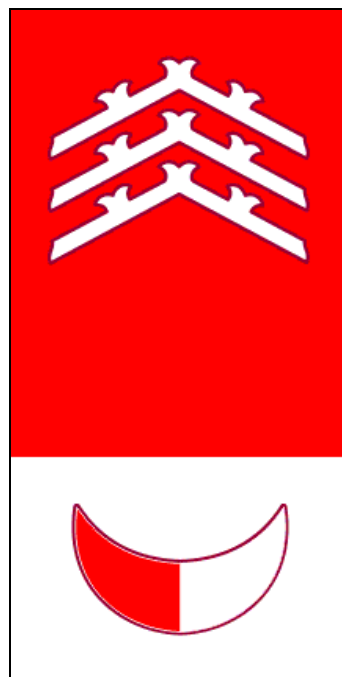
Vir: Občina Renče – Vogrsko, 2010.

Slika 2: Grb občine Renče – Vogrsko

Vir : Občina Renče – Vogrsko, 2010.

Slika 3: Zastava občine Renče - Vogrsko

Vir : Renče – Vogrsko (Municipality, Slovenia), 2010.

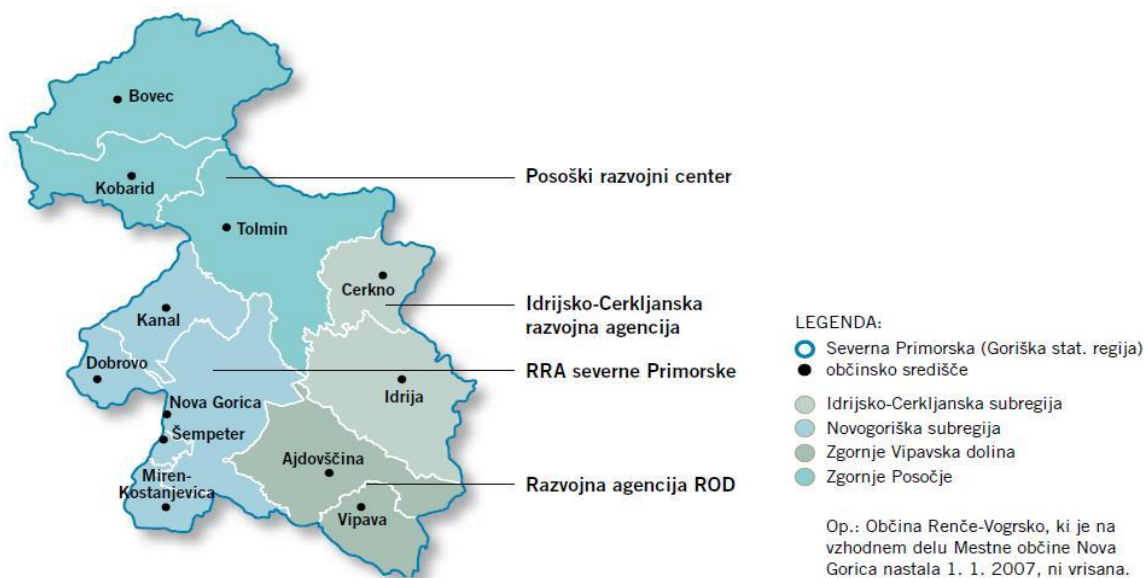
Grb občine ima obliko ščita in je povzetek najstarejših simbolov občine. Sestavljen je iz dveh delov. Zgornja polovica simbolizira jeguljo, ki je značilnost občinskih voda. Spodnja polovica

je simbol strešnega venca renškega gradu. Grb je opečnate barve, kar simbolizira tradicijo opekarstva v vaseh in zaselkih občine.

Zastava mora vsebovati simbole grba, ne sem pa biti njegova kopija. Posledično je opis naše zastave tak: zgornja tretjina je opečnate barve in ima v sredini simbol strešnega venca renškega gradu, simbol je bele barve in obrobljen je s temno rdečo barvo. Srednji del je opečnate barve in simbolizira opekarstvo v Bukovici in Volčji Dragi. Spodnja tretjina je simbol jegulje v beli in opečnati barvi, simbol je obrobljen z belo in temno rdečo barvo (Občinsko glasilo, december 2007, št. 11, str. 7, članek Občinski simboli – identiteta občine).

Priloga 2: Goriška regija

Slika 1: Razvojne agencije severne Primorske (Goriške statistične regije)

Vir: Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007 – 2013, povzetek.

Župani vseh občin severne Primorske so v juliju 2000 sprejeli sklep o ustanovitvi Severno Primorske mrežne regionalne razvojne agencije (MRRA). To mrežo sestavljajo štiri regijske razvojne agencije. Agencije so med seboj enakopravne in vzajemno sodelujejo. Delujejo pa na principu mrežnega vodenja, to pomeni, da se glavni nosilec odgovornosti koordiniranja regijskih aktivnosti izmenjuje vsaki dve leti.

Mrežo so poimenovali kar štiriperesna razvojna deteljica severne Primorske, saj vsaka agencija stalno koordinira eno od ključnih vsebinskih področjih razvoja za celotno regijo: Razvojna agencija ROD Ajdovščina – podeželje, Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija (ICRA d.o.o. Idrija) – okolje in prostor, Regijska razvojna agencija severne Primorske (RRA severne Primorske d.o.o.) – gospodarstvo in turizem in Posoški razvojni center (PRC) – človeški viri. Vsaka agencija predstavlja en simbol logotipa MRRA.

Slika 2: Logotip MRRA

Severnoprimska mrežna regionalna razvojna agencija

Vir: Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške statistične regije) 2007 – 2013.

RRA severne Primorske d.o.o. je bila druga po vrsti, ki je opravljala nalogo nosilne organizacije. Agencija ima razvojne prioritete na področju inovativnosti v gospodarstvu in odličnost turizma.

Priloga 1: Demografske značilnosti

Tabela 1: Primerjava prebivalcev po občinah, ob koncu leta 2006 do 2010 in popis leta 2002

	Popis 2002	2006	2007	2008	2009	2010
Renče - Vogrsko	4.102	4.145	4.272	4.229	4.296	4.304
MO Nova Gorica	35.640	36.224	31.991	31.799	32.039	32.070
Miren - Kostanjevica	4.741	4.821	4.834	4.799	4.895	4.823
Šempeter - Vrtojba	6.269	6.432	6.473	6.316	6.367	6.368

Vir: SURS, Prebivalstvo starosti in spolu, občine, 2010, in Popis prebivalstva 2002.

Tabela 2: Naravno in selitveno gibanje prebivalstva v Sloveniji, goriški regiji, občini Renče – Vogrsko in v njenih sosednjih občinah, za obdobje 2007 – 2009

	Naravni prirast			Selitveni prirast			Skupni prirast		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Goriška regija	-5	33	49	936	172	-28	931	205	21
Renče – Vogrsko	-4	1	-5	-16	61	51	-20	62	46
MO Nova Gorica	44	18	-24	420	245	111	518	263	87
Šempeter-Vrtojba	17	10	25	-3	6	17	14	16	42
Miren - Kostanjevica	3	1	0	34	43	7	37	44	7

Vir: SURS, Naravno in selitveno gibanje prebivalstva, Slovenija, 2010.

Tabela 3: Gostota naseljenosti v občini Renče – Vogrsko, sosednjih občina in Goriški regiji, v začetku leta 2011

	Renče - Vogrsko	MO Nova Gorica	Šempeter - Vrtojba	Miren - Kostanjevica	Goriška regija	Slovenija
Gostota naseljenosti	145,9	114,9	426,2	76,7	51,2	101,1

Vir: SURS, Gostota naseljenosti in indeks feminitete, Slovenija, 2011.

Priloga 2: Socialno stanje občine

Tabela 1: Razmerje med aktivnim in neaktivnim prebivalstvom, stopnjo registrirane brezposelnosti občine Renče – Vogrsko, v obdobju 2007 do 2010

	Delovno aktivno prebivalstvo	Registrirane brezposelne osebe	Stopnja registrirane brezposelnosti	Skupaj	Neaktivno prebivalstvo
2007	1.770	95	5,1	4.272	2.407
2008	1.883	88	4,5	4.229	2.258
2009	1.779	149	7,7	4.296	2.368
2010	1.692	201	10,6	4.304	2.411

Vir: SURS, Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti po občinah prebivališča, 2011, in lastni izračun.

Tabela 2: Primerjava s Slovenijo, Goriško regijo in sosednjimi občinami, za obdobje 2007 do 2010

	Stopnja registrirane brezposelnosti					
	Renče - Vogrsko	Slovenija	Goriška regija	MO Nova Gorica	Šempeter - Vrtojba	Miren - Kostanjevica
2007	5,1	7,3	4,6	4,4	5,0	5,3
2008	4,5	7,0	4,7	4,6	4,6	4,9
2009	7,7	10,3	8,0	7,7	7,3	9,2
2010	10,6	11,8	9,8	9,8	10,2	10,1

Vir: SURS, Delovno aktivno prebivalstvo, registrirane brezposelne osebe in stopnje registrirane brezposelnosti, Slovenija, 2011.

Tabela 3: Izobraževanje, začetek šolskega leta 2009/2010 po občinah stalnega prebivališča

Občine	Otroci v vrtcu	Učenci OŠ	Dijaki	Študentje terciarnega izobraževanja
Renče – Vogrsko	83	252	180	254
MO Nova Gorica	1.083	2.368	1.298	1.681
Šempeter – Vrtojba	280	572	258	355
Miren - Kostanjevica	144	302	174	307

Vir: SURS, Statistični letopis 2010, Pregled po občinah, 2011.

Tabela 4: Izobrazbena struktura registrirano brezposelnih oseb, na dan 31.01.2007

Stopnja izobrazbe	Število registrirano brezposelnih oseb	Delež (%)
I. in II. stopnja	41	37,96
IV. stopnja	25	23,15
V. stopnja	34	31,48
VI. in VII. stopnja	8	7,41
Skupaj	108	100

Vir: Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007 – 2013, strateški del, 2007, str. 22.

Priloga 3: Poslovni subjekti in kazalniki poslovanja

Najbolj znani podjetniki:

- *Živex – splošna mehanična dela Viljem Žižmond s.p.*; mehanska obdelava kovin,
- *Steklo Nemec – Nemec Dejan s.p.*; steklarska dejavnost,
- *Gradbeništvo Rajko Lasič s.p.*; gradnja stanovanjskih in ne stanovanjskih zgradb,
- *Mehanika Robert Gregorič s.p.*; vzdrževanje in popravila motornih vozil,
- *Gostinska dejavnost Vasja Žižmond s.p.*; okrepčevalnice in podobni obrati.

Med družbami, z največjim številom zaposlenih in najvišjimi prihodki, prvih pet mest zasedajo:

- *Živex d.o.o.* trgovina in storitve; trgovina za zunanjo ureditev,
- *Martex d.o.o.* proizvodnja keramičnih plošč,
- *Polident d.o.o.* industrija dentalnih proizvodov,
- *Goriške Opekarne d.d.* proizvodnja opeke,
- *Ultrapac d.d.* predelava plastičnih mas.

Tabela 1: Poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po občinah in po skupinah, stanje na dan 31.12.2010

	SKUPAJ		Samostojni podjetniki posamezniki	Gospodarske družbe in zadruga	Društva	Ostalo*
Renče – Vogrsko	število	356	207	91	34	24
	delež	100	58,15	25,56	9,54	6,75
MO Nova Gorica	število	3.507	1.603	1.110	365	429
	delež	100	45,71	31,65	10,41	12,23
Goriška regija	število	11.393	5.485	3.008	1.337	1.563
	delež	100	48,15	26,40	11,73	13,72
Slovenija	število	180.501	75.157	61.628	21.981	21.735
	delež	100	41,64	34,14	12,18	12,04

*Ostalo: pravne osebe javnega prava, nepridobitne organizacije – pravne osebe zasebnega prava in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane oz. s predpisom določene dejavnosti.

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije, 2011.

Tabela 2: Nekateri kazalniki uspešnosti poslovanja gospodarskih družb občine Renče – Vogrsko, Goriške regije in Slovenije, v letih 2006 in 2007

	Kazalnik poslovnega izida		Gospodarnost poslovanja	
	Neto čisti dobiček + neto čista izguba – (EUR)		Poslovni prihodki / poslovni odhodki	
	2006	2007	2006	2007
Renče – Vogrsko	3.127.651	1.351.794	1,043	1,026
Goriška regija	149.810.435	170.051.845	1,055	1,043
Slovenija	2.571.895.423	3.438.342.846	1,046	1,048

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, 2008; Delovni zvezek, str. 116.

Tabela 3: Nekateri kazalniki uspešnosti poslovanja gospodarskih družb občine Renče – Vogrsko, Goriške regije in Slovenije, v letih 2006 in 2007

	Produktivnost			
	Poslovni prihodki na zaposlenega (EUR)		Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	
	2006	2007	2006	2007
Renče – Vogrsko	128.569	150.708	27.738	27.455
Goriška regija	116.817	132.039	31.670	32.751
Slovenija	135.558	149.988	31.158	33.538

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, 2008; Delovni zvezek, str. 124.

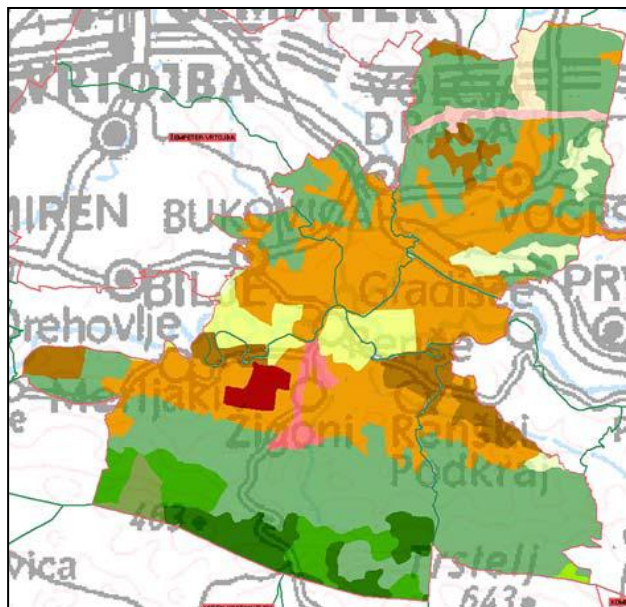
Tabela 4: Nekateri kazalniki uspešnosti poslovanja gospodarskih družb občine Renče – Vogrsko, Goriške regije in Slovenije, v letih 2006 in 2007

	Delovna stroškovnost					
	Stroški dela na zaposlenega (EUR)		Delež stroškov dela v dodani vrednosti (%)		Plače na zaposlenega (EUR)	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Renče – Vogrsko	16.815	17.073	60,6	62,2	1.010	999
Goriška regija	19.624	20.658	62,0	63,1	1.164	1.242
Slovenija	18.979	20.061	60,9	59,8	1.119	1.191

Vir: J. Pečar, Regije 2008 – izbrani socioekonomski kazalniki po regijah, 2008; Delovni zvezek, str. 132.

Priloga 4: Stanje kmetijstva v občini

Slika 1: Klasifikacije rabe tal, občina Renče - Vogrsko

Rumena: sadovnjaki in nasadi jagodičja. Oranžna: kmetijske površine drobno posestniške strukture. Rjava: pretežno kmetijske površine z večjimi območji vegetacije. Rožnata: neskljenjene urbane površine. Svetlo rožnata: terasa avtoceste. Rdeča: industrijske, trgovinske in transportne površine. Sivo-zelena: listnati gozd. Listno zelena: mešani gozd. Temno zelena: iglasti gozd.

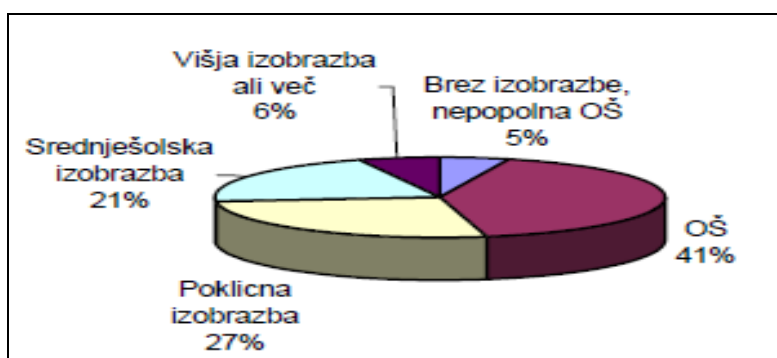
Vir: Poročilo o stanju okolja v občini Renče – Vogrsko, delovna verzija, 2007, str. 8.

Tabela 1: Družinske kmetije po velikostnih razredih zemljišč v uporabi po statističnih regijah in občinah

	Velikostni razredi po površini kmetijske zemlje v uporabi (število kmetij in odstotki)				
	Skupaj	0 - 2 ha	2 - 5 ha	5 - 10 ha	10 ha +
Renče - Vogrsko	120	78	29	9	4
MO Nova Gorica	1.301	720	375	126	80
Goriška regija	6.534	2.297	2.223	1.231	786

Vir: SURS, Popis kmetijskih gospodarstev 2000, 2007.

Slika 2: Gospodarji kmetij po šolski izobrazbi, v občini Renče – Vogrsko (Popis kmetijskih gospodarstev 2000)

Vir: Program razvoja občine Renče – Vogrsko 2007 – 2013, strateški del, 2007, str.53.

Priloga 5: Društva

Najbolj aktivna društva občine Renče – Vogrsko:

- Društvo mladi Renče – Vogrsko
- Kulturno turistično društvo Vogrsko
- Društvo za kulturo, turizem in razvoj Renče
- Nogometno društvo Renče
- Kotalkarski klub Renče
- Športno društvo Škulja
- Ribiška družina Renče
- Konjeniško društvo Soča
- Društva upokojencev iz vseh treh KS (Vogrsko, Bukovica – Volčja Draga, Renče)
- Društvo ljubiteljev hitrostnih motociklov RRooaaarr

Priloga 6: Infrastruktura in okolje

Tabela 1: Količina odpadkov zbrane z javnim odvozom (v tonah) v občini Renče – Vogrsko in Sloveniji, za obdobje 2007 - 2009

občina / leto	2007	2008	2009
Renče - Vogrsko	1.220	1.399	1.800
Slovenija	846.892	847.451	825.747

Vir: SURS, Količine odpadkov po občinah zbrane z javnim odvozom (tone), Slovenija, 2011.